

Attention: Michelle Naylor

Lornay Environmental Consulting

Email: michelle@lornay.co.za

25 FEBRUARY 2025

RE: COMMENTS ON THE PRE-APPLICATION BASIC ASSESSMENT REPORT FOR THE PROPOSED SPOOKDRAAI RESIDENTIAL DEVELOPMENT ON REMAINDER OF THE FARM NO. 281, STRUISBAAI

The Agulhas Heritage Society (AHS) is an association not for gain registered as a conservation body in terms of Section 25(1)B of the National Heritage Resources Act (Act 25 of 1999) and has been allocated an area of responsibility which encompasses the area of the proposed Spookdraai residential development on Remainder of the Farm no. 281, Struisbaai.

AHS is a registered I&AP with Lornay Environmental consulting, the appointed Environmental Assessment Practitioner (registered on 28 February 2025.)

The National Heritage Resources Act (NHRA) of 1999 (Act 25 of 1999) prescribes a three-tier system for heritage resources management.

This three-tier system ensures that heritage management is decentralized and handled at the most relevant level, allowing for effective conservation, legal protection, and sustainable management of South Africa's cultural and historical resources.

For the context of this development proposal:

- **Tier 1** is the National Level – the **South African Heritage Resources Agency (SAHRA)** - responsible for Grade I heritage resources, which have national significance.
- **Tier 2** – the Provincial Level is **Heritage Western Cape (HWC)** - responsible to manage Grade II heritage resources, which have provincial significance. HWC oversees heritage sites, buildings, and landscapes that are important at the provincial level.
- **Tier 3** – the Local Level, is **Cape Agulhas Municipality (CAM)** - responsible for the formal protection, management, and enhancement of Grade III heritage resources i.e. heritage resources, which are of local or regional significance. Also within this tier 3 are the registered conservation bodies (registered with HWC) who play a key role in grassroots heritage management, while also contributing to provincial and national efforts when relevant.
- **Agulhas Heritage Society (AHS)** is the registered conservation body in the area of the proposed development site on the Remainder of the Farm no. 281, Struisbaai.

As the Registered Conservation body , AHS herewith submits it's comment in two parts

1. Comments on to the HIA report

2. Comments on the integration of the HIA into the Pre-application Basic Assessment Report (BAR)

PART 1 : Comments on draft Heritage Impact Assessment.

The “Notice of public participation for Basic Environmental Impact Assessment (BAR) in terms of NEMA” call for registered Interested and Affected Parties (I&AP) to “provide comments on the Pre-application Basic Assessment Report for the Proposed Spookdraai Residential Development on Remainder of the Farm No. 281, Struisbaai, Bredasdorp.”

Point 13 of (page 5 of 186) the “Information to be read prior to completing this basic assessment report” states :

“Where Section 38 of the National Heritage Resources Act, 1999 (Act No. 25 of 1999) (“NHRA”) is triggered, **a copy of Heritage Western Cape’s final comment** must be attached to the BAR.”

AHS Comment:

The HWC response to Notification of Intent to Develop (Appendix E) **required that a Heritage Impact Assessment (HIA) be conducted and submitted to them.** HWC required that the following must be included in the HIA:

- (a) The identification and mapping of all heritage resources in the area affected;
- (b) an assessment of the significance of such resources in terms of the heritage assessment criteria set out in section 6(2) or prescribed under section 7;
- (c) an assessment of the impact of the development on such heritage resources;
- (d) an evaluation of the impact of the development on heritage resources relative to the sustainable social and economic benefits to be derived from the development;
- (e) **the results of consultation with communities affected by the proposed development and other interested parties regarding the impact of the development on heritage resources;**
- (f) if heritage resources will be adversely affected by the proposed development, the consideration of alternatives; and
- (g) plans for mitigation of any adverse effects during and after the completion of the proposed development.

This HIA must in addition have specific reference to the following:

- Archaeological Impact Assessment
- Desktop Paleontological Impact Assessment
- Visual Impact Assessment

The HIA must have an overall assessment of the impacts to heritage resources which are not limited to the specific studies referenced above.

The required HIA must have an integrated set of recommendations.

The comments of relevant registered conservation bodies; all Interested and Affected parties; and the relevant Municipality must be requested and included in the HIA where provided. Proof of these requests must be supplied.

Appendix G2 – the pre-application phase **draft heritage impact assessment** proposed development of Split Portion Farm 281-RE, Marine Drive, Struisbaai, **does not include the following required elements:**

- **The results of consultation with communities affected by the proposed development and other interested parties regarding the impact of the development on heritage resources.**
- **Comments requested of:**
 - **relevant registered conservation bodies;**
 - **all Interested and Affected parties; and**
 - **the relevant Municipality**
- **Proof of the request for comments from the parties listed above.**

These requirements have not been satisfied, and a final comment has not been issued by HWC. Comments on the Specialist report on the HIA have not been requested as required, nor the results of consultation with affected communities. Nor any proof of the request for comments.

It is important to note that the comments requested by HWC, **are with respect to the Heritage Specialist practitioners' HIA report**, including its reference and integrated set of recommendations to the Archaeological Impact Assessment, the Desktop Paleontological Impact Assessment and Visual Impact Assessment.

Context of AHS within the National Heritage Resources Management Landscape.

AHS is one of the registered conservation bodies within the boundaries of Cape Agulhas Municipality(AM). Specifically, AHS is the registered conservation body with responsibility in the Ward 5 within CAM and has formal representation on the CAM Ward 5 ward committee. AHS also has formal representation on the Suidpunt Residents Association (SRA) and the Public Advisory Committee of the Cape Agulhas Lighthouse development.

Registered conservation bodies are essential players in South Africa's heritage resource protection system. While SAHRA and Heritage Western Cape provide formal oversight, the registered conservation bodies contribute to safeguarding the nation's diverse cultural and natural heritage. Their strengthening public participation is crucial for ensuring effective heritage conservation in the country.

Since its establishment on 27 April 2019, AHS has diligently:

- collected, preserved and exhibited information, photographs, films, books, documents and folklore which has been made available to members and the public in general; and

- provided an information- and professional research service to members, the public, the local government and Western Cape/National conservation entities; and
- has established an extensive heritage resource repository, archive / database of available specific Heritage Impact reports conducted to date, significant reference books, research reports, available documents, photo collections, and publications on many of the heritage resources within its registered area of responsibility.

In addition AHS supports heritage conservation, preservation and protection through

- Advisory Roles: providing documented and expert input on heritage resource site protection to CAM and the community via its representation on the Ward committee and the SRA, and direct engagement with the HWC.
- Heritage Impact Assessments (HIAs): Reviewing development projects
- Education & Awareness: Conducting presentations, lectures, publications and monthly newsletters and exhibitions.

AHS comment:

AHS strongly objects to the omission by the HIA practitioner and EAP of requesting comments from AHS **with respect to the Heritage Specialist practitioners' HIA report**, as required by HWC.

It is the view of AHS that this is a deliberate omission by the by the EIA – the HIA in its recommendations clearly states:

“In terms of Section 38(8) of the NHRA, the current proposal is not supported”

AHS is of the opinion that the Heritage Specialist practitioners' HIA report, is independent, professional, factual and containing an integrated set of recommendations. The comments below are intended to complement the report with supplementary information available from our heritage information repository.

Specific comments (in red) on excerpts (in black) of the HIA report

- *“The split portion of the property affected is 0.71 ha in extent but the overall landholding, from which it is proposed to be subdivided, in the first instance, is 474.8209 ha in extent, for the most part (excluding the subject portion) outside the urban edge and all zoned Agriculture.” (page 2)*

The proposed site is the coastal portion (0.71 Ha) , of the two portions of the Split Remainder of the Farm 281 and is located within the Coastal Protection Zone (CPZ). The second portion (448.71 Ha), the larger portion, partially falls within the new urban edge identified in the CAM SDF. The location of this portion is adjacent to the area where most of the recent “high end housing development” in Struisbaai has taken place and presents a large area in which a number of suitable alternative sites are available. (See figures 1 and 2 below).

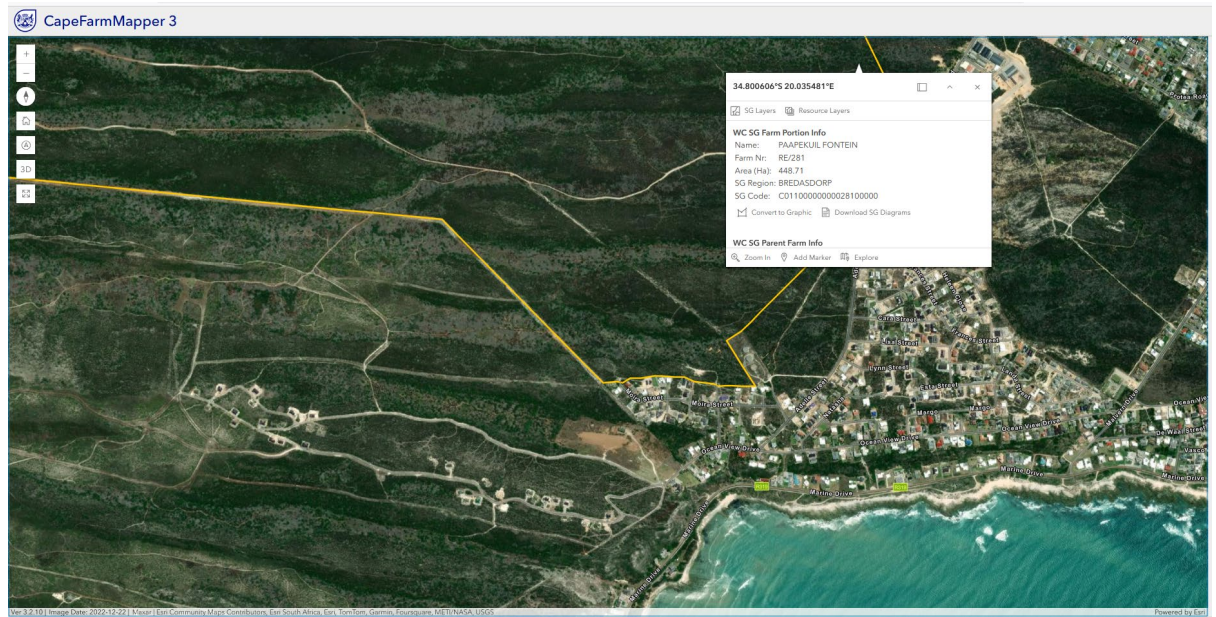

Figure 1 – the inland portion of the Remainder of Farm 281 (Reference: CapeFarmMapper 3)

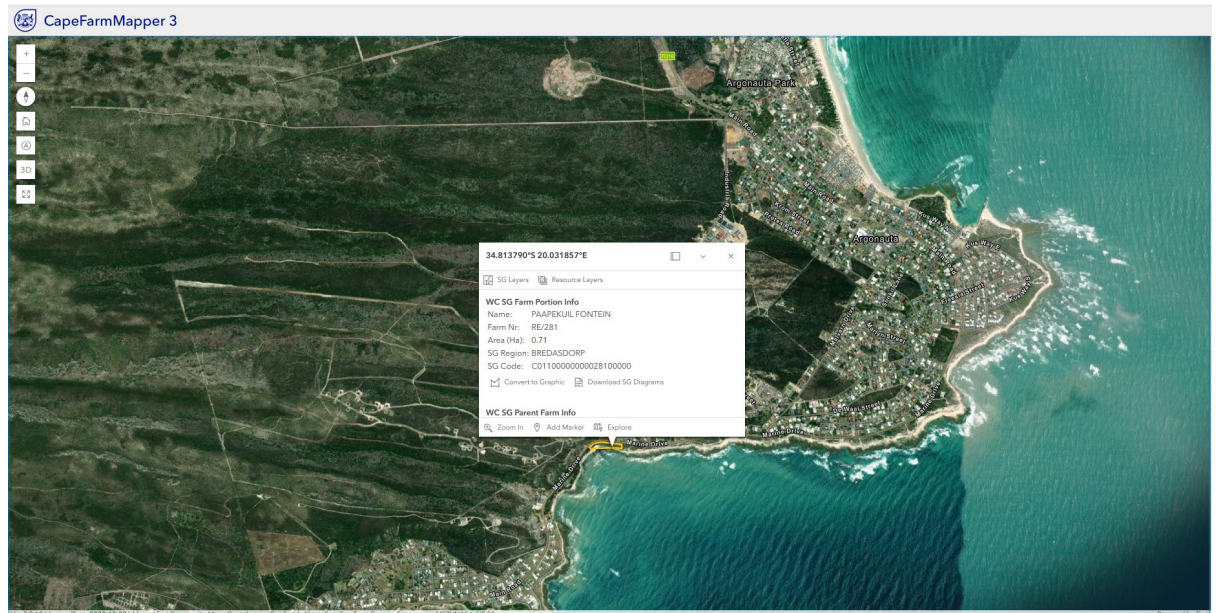
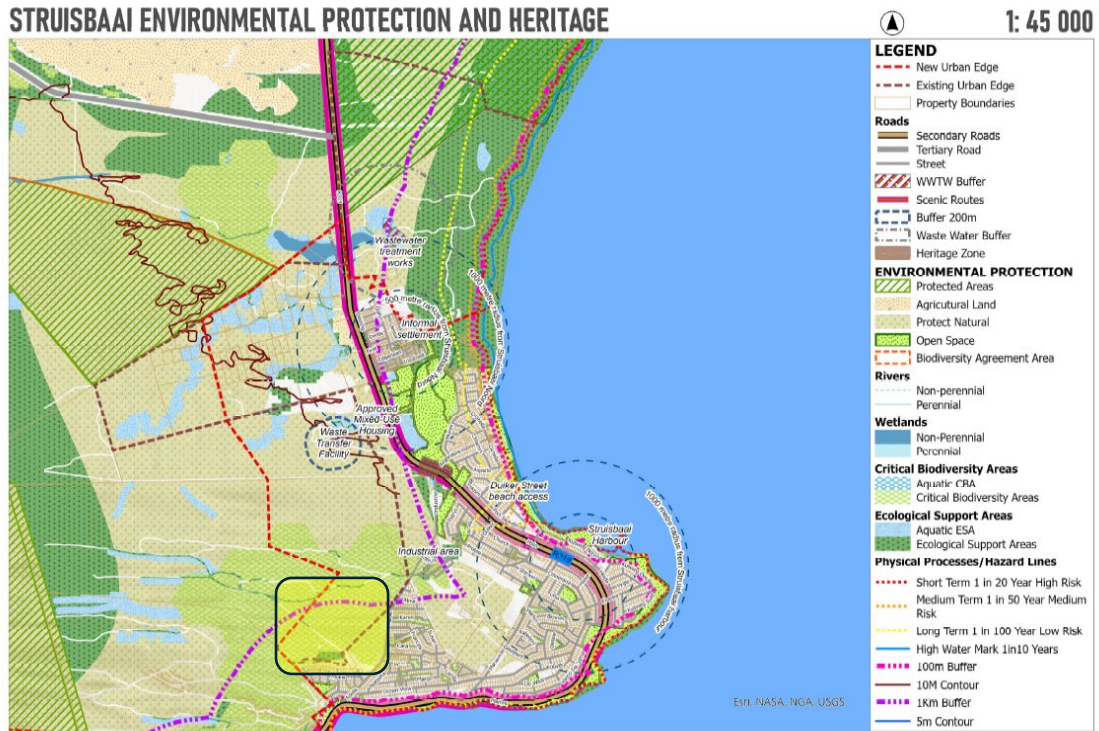

Figure 2 - the coastal portion of the Remainder of Farm 281, located within the CPZ. (Reference: CapeFarmMapper 3).

Figure 3 indicates (the yellow shaded rectangle) a portion of Remainder of Farm 281 that falls within the new Urban Edge, as presented in the Final CAM SDF 2022 – 2027 (Council approved on 31 May 2024 ; Resolution 87/2024). The applicant's claim that the coastal portion of the Remainder of Farm 281 is the only site for the proposed development, is fallacious.

STRUISBAAI ENVIRONMENTAL PROTECTION AND HERITAGE

MAP 42: STRUISBAAI ENVIRONMENT AND HERITAGE PROTECTION PROPOSALS

CAPE AGULHAS MUNICIPAL SPATIAL DEVELOPMENT FRAMEWORK 2022-2027

167

Figure 3 - A portion of the Split Remainder of Farm 281 falling within the New Urban Edge.

- “However, it is to be noted that this coastline has historically been accessible to the public, the fishing community in particular (see remarks relating to the retention to public rights to fishing in the original Title Deed 495/1836, in this report).” (page 3)
- “Struisbaai town is historically a traditional fishing community, confirmed in remarks relating to the retention to public rights to fishing in the original Title Deed 495/1836.” (page 18)

The proposed development site is approximately 7113 m². Of this

- 3132 m² will be zoned residential,
- 3204 m² as Open Space (Private) i.e. private beach and shoreline!
- 688 m² as Private Street and refuse.
- Only 89 m² will be zoned as Open Space (public) !

Thus Only 89 m² will be accessible to the public and to the fishing community (traditional community and visiting fisherman.)

This not only contravenes the original title Deed, but more importantly the Integrated Coastal Management Act (ICM).

The ICM Act ensures that the public has the right of physical access to coastal public property, as well as access to the benefits and opportunities provided by the coastal zone.

Attachment 1 is an objection to the proposed development, supported by 44 local fishermen. Their objection is to the denial of access to their traditional fishing spots.

Attachment 2 is an objection to the proposed development, supported by 74 local fishermen from Struisbaai North.

- “b) Places in which oral traditions are attached: Not established, considered unlikely.” (page 30)

AHS has documented many of these, as presented below.

The coastal portion of the Remainder of Farm 281 (the proposed development site) is not a discrete land unit – it is a small portion of a contiguous landscape which has a high degree of integrity, particularly the portion below Marine Drive designating this a very good quality landscape. This landscape is itself a “place”, stretching from a distance before the development site (from the historical site of “The Man alone house”, and beyond until at least as far as the historical “water trough” and “Hangnes outspan” site. Many oral traditions are attached to this place’ including the Spookdraai gorge.

AHS has documented many of the oral traditions attached to Spookdraai from sparse data from the National Archival Databases and very few peer reviewed articles. The research therefore relied on local books, media, unreferenced amateur historian accounts and folklore

The recorded oral tradition includes accounts of :

- The very origin of the name “Spookdraai”
- The “water trough”
- The recreation and respite at “Hangnes outspan”
- The “Man alone house”
- Shipwrecks off Spookdraai
- etc.

Attachment 3 is a journal article that will be published in the April 2025 quarterly AHS journal, recounting some of the oral traditions collected.

Attachment 4 includes recent AHS newsletters to its membership that also recount some of the oral tradition.

➤ d) *Landscapes and Natural Features of Cultural Significance:* (page 30)

*“The site currently forms part of a **coastal cultural landscape which includes** areas, views and component **resources of high scenic, cultural or historical significance.**” AHS endorses this assessment.*

➤ h) *Graves and burial grounds* (page 32)

*No burial sites are known to have been found on the site. The site is a small portion of a contiguous landscape which has a high degree of integrity, particularly the portion below Marine Drive designating this a very good quality landscape. The larger contiguous landscape is dotted with many sandstone or wooden constructed benches, many of them commemorative plaques, commemorating the memories of family members and their final wishes to be remembered at a spot on the pristine coastal landscape. While these benches are not graves or burial grounds *per se*, they are undisputedly of cultural and heritage significance and are an integral part on part of the “sense of place” – as such the whole piece of the coastal belt is worthy of heritage protection.*

➤ i) *Sites of significance relating to the history of slavery.*

The Cape Agulhas Lighthouse was commissioned in 1847, with the light being lit for the first time on 1 March 1849. Oral tradition records that occasionally workers from Hotagterklip were also responsible for keeping the candle light aflame. The initial fuel was rendered fat made out of the tails of fat tailed sheep, and later the fuel was paraffin. The fuel was presumably transported along a coastal pathway, which, due to the topography of the “Spookdraai” area, would have undoubtedly traversed the development site.

Although the date of construction of the Hotagterklip dwellings is unconfirmed, it is estimated to have been between 1820 and 1850. The original inhabitants of Hotagterklip were apprenticed (freed) slaves from the local farm Zoetendalsvlei, owned by Van Breda, the owner of the original farm Paapekuil Fontein 281. The site of Hotagterklip is on land donated by van Breda to his freed slaves and is located on the original Farm 281. These are the people who would have worked at the Lighthouse and transported the fuel. There is oral tradition surrounding “the paraffin route” and consequently, AHS suggests that the site may have significance to the history of slaves in the area.

15 Heritage Impact Assessment (page 44)

➤ *Botanical (all alternatives)*

*The specialist concludes that the proposed subdivision and development of the site would result in a **High Negative direct** impact that would be very difficult to mitigate.*

➤ *In overall terms, the heritage (and related visual) impacts are expected to be **High, negative.*** (page 45)

➤ *VISUAL SENSITIVITY OF AREA (LANDSCAPE SENSITIVITY)*

*However the typical landscape quality and the intrusion into this unique setting creates a visual sensitivity that is deemed to have a **Medium to High Visual Sensitivity**.*

➤ **VISUAL SENSITIVITY OF RECEPTORS**

*The Receptors of the anticipated visual impact include residential areas which are considered to have **High Visual Sensitivity***

➤ **SIGNIFICANCE OF SENSITIVITY TO VISUAL CHANGE**

*As a function of landscape sensitivity and anticipated magnitude of change as a result of the development, above, the sensitivity to visual change is deemed to be of **High Significance***

➤ **VISUAL INTRUSION OF DEVELOPMENT (MAGNITUDE OF VISUAL CHANGE)**

*The development is proposed to occupy a portion of the coastline which is pristine and with no adjacent development to form a continuous pattern. **This urban intrusion will result in a High Visual Intrusion***

➤ **VISUAL ABSORPTION CAPACITY OF SITE (page 46)**

*The particular landscape quality of the site and the fact that there are no adjacent development along this portion of the coast results in a **Low Visual Absorption Capacity**.*

➤ **SIGNIFICANCE OF ANTICIPATED VISUAL IMPACTS**

*Determined through a synthesis of the aspects of the nature, duration, intensity, extent and probability, **the Operational Phase Visual Impact is of High Negative Significance**, having a significant influence on the environment, and requiring mitigation.*

*As a function of receptor sensitivity and anticipated magnitude of change as a result of the development, above, **the sensitivity to visual change is deemed to be of Major Significance, negative.***

*Due to the lack of architectural and landscape parameters and the lack of a landscape plan and mitigation measures, **the proposed development will have a Significantly High Negative Visual Impact and cannot be supported.***

AHS fully endorses the impact and sensitivities as reported by the HIA practitioner.

➤ **15.3 Sustainable Socio-economic benefits**

There are no identifiable sustainable socio-economic benefits that outweigh the high, negative impacts of the proposal.

AHS agrees that there are no identifiable sustainable socio-economic benefits that outweigh the high, negative impacts of the proposal at this the only preferred site.

A comparative assessment as required by the EIA guidelines between this site and other possible alternative sites may have identified an alternative site on the larger portion of the Remainder of Farm 281 that might have had socio-economic benefits that outweigh the heritage impacts identified on those sites.

➤ **17 Public Comment**

AHS has only been asked, as a registered I&AP to comment on the EAP's Pre-application Basic Assessment Report (BAR).

AHS as the relevant local registered conservation body, **not been** asked to comment on the draft HIA report *per se*, as required by the initial HWC response.

The HWC requirement is specific – it requires AHS to comment on the HIA report specifically, hence this separate comment by AHS on the HIA report specifically and separately from its comments on the BAR. This will be directed to HWC directly.

➤ **Recommendations**

It is recommended that Heritage Western Cape provides interim Comment to the following effect:

- Endorses this report as having met the requirements of Section 38(3) of the NHRA;
- In terms of Section 38(8) of the NHRA, the current proposal is not supported.

AHS endorses this recommendation, but with one significant difference. AHS will recommend that these recommendations should be endorsed as HWC's final comment, at this site. The reason for the AHS recommendation will be set out in PART 2 of this submission.

PART 2 : Comments on the integration of the HIA into the Pre-application Basic Assessment Report (BAR)

The definition of “environmental authorisation” in terms of NEMA was amended and now reads “when used in Chapter 5 means the authorisation by a competent authority of a listed activity or specified activity in terms of this Act, and includes a similar authorisation contemplated in a specific environmental management Act (SEMA)”.

The relevant SEMA in this case is the National Environment Management: Integrated Coastal Management Act (ICM Act) (Act no.24 of 2008). The assessment process to be followed in this case must be in accordance with the requirements of both the EIA Regulations, together with the specific requirements of the ICM Act.

The application for authorisation under the ICM Act for the listed activities of this application, requires and EIA as per the EIA regulations of NEMA.

The HWC response to Notification to Develop (NID) was that a Heritage Impact Assessment in terms of Section 38(1) of the National Heritage Resources Act (NHRA) (Act 25 of 1999) is required. The response included specific requirements that needed to be included into the HIA report, prior to delivering a HMC final response.

The HIA report is specifically required to include the results of consultation with communities affected by the proposed development and other interested parties regarding the impact of the development on heritage resources i.e. the HIA report needs include:

- Comments requested of:
 - relevant registered conservation bodies;
 - all Interested and Affected parties; and
 - the relevant Municipality
- Proof of the request for comments from the parties listed above.

These have not been included, hence the inclusion of the AHS comments on the **HIA REPORT** *per se* in PART 1 above.

Herewith the AHS comments with respect to the integration of the findings and recommendation of the HIA into an integrated assessment of all heritage impacts and significance into the Pre-application BAR. (Section I of the BAR refers).

- 7. Explain how the findings and recommendations of the different specialist studies have been integrated to inform the most appropriate mitigation measures that should be implemented to manage the potential impacts of the proposed activity or development (page 171)

- *Heritage Impact Assessment*

The Heritage Impact Assessment highlighted the site's location within a coastal cultural landscape of Grade IIIA significance, emphasizing its visual and contextual importance. In response to this, the development design has been carefully planned to preserve key landscape features and ensure that public access to culturally significant areas is maintained. To address the visual impact of the development, mitigation measures such as the inclusion of visual buffers have been incorporated. These buffers, along with the use of appropriate architectural styles and materials, will help reduce the visual intrusion of the development and ensure that it complements the surrounding environment. This approach respects the heritage value of the area and aims to minimize any disruption to the sense of place for both residents and visitors.
(page 72)

The EAP fails to disclose the assessment and final recommendation of the HIA report:

HIA report recommendation: "In terms of Section 38(8) of the NHRA, the current proposal is not supported."

The EAP only presents the case where the mitigation recommendations are fully implemented. With the non-disclosure of the EIA reports recommendations *verbatim*, the EIA implies that the HIA supports the application if the remediation recommendations are implemented. AHS believes this is disinformation and deliberately misleading.

HIA report recommendation: "Should the development proceed, the mitigation recommendations of Section 16 of this HIA must be incorporated directly and in full into the Environmental Management Plan (EMP) for the proposed development."

In other words, **only if** the development receives an environmental authorisation, then all the full recommendations must be incorporated directly and in full into the Environmental Management Plan (EMP).

The EIA report unequivocally states:

"There are no identifiable sustainable socio-economic benefits that outweigh the high, negative impacts of the proposal."

AHS fully endorse this assessment for the following reasons:

1. The pre-application bar does not meet the EIA regulations' requirements to properly consider "need and desirability":
 - Cape Agulhas Municipality has strategically and democratically determined its strategic context for informing need and desirability.
 - The CAM SDF clearly sets out the broader community's needs and interests. The "need and desirability" must be determined by considering the broader community's needs and interests as reflected in the CAM IDP & SDF.
 - The need and desirability in section E of the documents provided has not been quantified against the totality of the CAM SDF. It does not comprehensively consider the strategic context of the community's needs and interests which are clearly identified in the SDF.
 - No mention is made of the fact that proposed activity on the development site is deviant from:
 - 2 of the 5 spatial development objectives
 - Protect and conserve the natural assets of the Municipality.
 - Preserve and protect heritage sites.
 - The spatial development vision

A municipality that offers a good quality of life, rich life experience and diverse economic opportunities, ensures spatial justice and sustainability, and protects natural and heritage assets.
 - At least 3 of the 8 key strategies
 - Key strategy 3

Protect and conserve protected areas, critical biodiversity areas and ecological support areas by keeping these areas in a natural or near natural state and only allowing low impact, biodiversity sensitive land uses as appropriate.

- Key strategy 4

Create diverse economic opportunities by promoting agriculture and tourism.

- Key strategy 5

Protect and enhance historic and culturally significant precincts and places.

- No proof has been provided that the deviations from the CAM SDF at the development site, selected as the “only preferred site” (without the consideration of alternative sites available on the inland portion of the Remainder of Farm 281) are

- justifiable
- meet the needs of the community, and
- that the development is still desirable.

2. The pre-application BAR does not meet the requirements of EIA to comparatively assess alternative sites:

- No alternatives to the proposed development are identified, investigated or assessed i.e. No discrete alternative sites have been identified and comparatively assessed.
- The so-called “alternatives” considered in this BAR are alternative layouts of the “only preferred option”.
- A number of suitable alternative sites are available within the Split Remainder of Farm 281
- The claim that no alternative sites exist is fallacious and disingenuous.
- No exemption has been applied for by the applicant or the EAP.
- No detailed information on the consideration of alternative sites has been provided in the relevant reports.
- Interested and affected parties have not been afforded an opportunity to provide inputs into the consideration of alternative sites.
- The proposed development is located in coastal public property, within 100m of the high-water mark (HWM) line. It is the duty of the state as trustee to ensure that coastal public property is used,

managed, protected, conserved and enhanced in the interests of the whole community, as opposed to only a few individuals or groups.

- The omission of the investigation of the discrete alternative sites available is a deliberate attempt to withhold significant information from the competent authority and equates to deliberate disinformation.

3. The pre-application BAR attempts to justify the activity of the “only preferred alternative” within 100 metres from the high-water line of a coastal public property in contravention of the ICM Act.

- The proposed development site presents circumstances under which the competent authority may NOT issue an environmental authority:
 - It is likely to cause irreversible or long-lasting adverse effects on the coastal environment that cannot be properly mitigated;
 - It is situated within coastal public property and is inconsistent with the objective of conserving and enhancing coastal public property for the benefit of current and future generations.
 - It will not be in the interests of the community as a whole.
 - The applicant has alternative sites that have not been assessed as alternatives to the proposed development site.

SUMMARY

AHS endorses the recommendation of the HIA Report (with its subordinate specialist impact assessment findings) as a **final** HWC response to the NID:

“In terms of Section 38(8) of the NHRA, the current proposal is not supported.”

AHS agrees that there are **no identifiable sustainable socio-economic benefits that outweigh the high, negative impacts** of the proposal.

AHS will strongly object to the granting of an environmental authorisation and retains its right to appeal should an authorisation be granted.

Attachment 1

Local fishermen objection

Beswaar teen Spookdraai-ontwikkeling vanuit 'n hengelaarsoogpunt

Vir: Die Erfenis-vereniging van Struisbaai/L'Agulhas

Van: AA (Braam) Rust

Inleiding

Die gemeenskap van Struisbaai en L'Agulhas is binne een jaar twee keer geruk met skoknuus om woonstrukture op die rand van die kuslyn te bou. Eers die onooglike 5-verdieping woonstelblok, en nou die beplande 6 woonstrukture in Spookdraai. Laasgenoemde ontwikkeling is op die mooiste deel van die Struisbaai-kus, op die grens tussen Struisbaai en L'Agulhas. Hierdie deel is vir besoekers, wat per voertuig in die rigting van L'Agulhas ry, iets besonder, aangesien vir ongeveer 200m is die padoppervlakte heelwat hoër as die seevlak en skep dit die idee dat jy op die water beweeg. Sodra jy in die draai van Spookdraai ingaan, lê 'n pragtige sandstrandjie van ongeveer 70m in lengte en 20m in breedte, tussen die teerpad en die see. Nou word daar beplan om hierdie natuurêrfstuk te omskep in 6 erwe en woonstrukture – vir die eienaars gaan dit 'n juweel wees om te benut, maar vir die miljoene verbygangers gaan dit 'n onooglikheid wees. En vir die volgende eeu of wat gaan die vraag gevra word waarom die owerhede so 'n gebeurtenis kon toelaat!

Hengel rondom Struisbaai

In die Struisbaai-area is hengel van die kant af alom bekend en baie gewild. Die sandstrand van Waenhuiskrans tot by Struisbaai en veral die rotskus vanaf die hawe tot by L'Agulhas en verder tot by Suiderstrand en Brandfontein, word daagliks deur 'n beduidende hoeveelheid hengelaars gebruik. As jy Mariene Rylaan gebruik, is dit opvallend om daagliks talle hengelaars op die rotse te sien. Oor naweke raak hierdie getalle net soveel meer en tydens vakansies word groot getalle van vroeg tot laat op die rotse opgemerk. Elkeen probeer om op sy manier te ontspan en die opwinding wat hengel bied, te geniet.

Hengel en ontspanning

Hengel in die algemeen is 'n belangrike wyse van ontspanning. Die studie deur Lamberth & Griffiths (1996) toon aan dat 93% van alle hengelaars hengel vir die doel

om te ontspan, 19% om kos te versamel, 7% vir kompetisiedoeleindes en 3% om 'n lewe daaruit te maak. Verskeie faktore dra by dat ontspanning (en meer spesifiek hengel) al meer gewild en deel van die moderne mens se bestaanslewe sal word. Voorbeelde hiervan is byvoorbeeld die sogenaamde groot trek van binnelanders na die kus (Kaapstad se inwonertal het byvoorbeeld die afgelope 15 jaar verdubbel). Hierdie demografieverandering dui gedeeltelik op 'n lewenstylverandering aan (van 'n gejaagde na 'n meer ontspanne een). 'n Ander faktor is die geweldige druk wat op die werker is om bo die tegnologie uit te styg. Dit dui op 'n werker wat moet swoeg om die wedloop teen meganisasie en outomatisasie te wen. Hierdie verskynsel in die werkplek plaas verdere druk op die individu om sy lewensingesteldheid van 'n meer geïndustrialiseerde tipe na een met groter balans in sy lewensuitkyk. Sulke omgewingsveranderinge dui op 'n stygende vraag na gesonde ontspanning.

Hengel as 'n ontspanningsmetode se invloed en gevolge is omvangryk. Die moderne mens is vasgevang in 'n wêreld wat hoë eise in en rondom die werkplek stel. Die gesinslewe kom ook al meer onder druk van ongewenste invloede wat inbreuk maak op die waardes wat gesagstrukture soos bv. die gesin, skool en kerk moet stel. Gevolglik is enige vorm van genotvolle belang in iets of fisiese oefening, wat nie met die daaglikse werkroetine te doen het nie, 'n gewilde opsie vir ontvlugting. Buitemuurse- en buitelugontspanning word bv. al meer belangrik in die lewens van stadsmense in hul soeke na ontspanning. Diegene buite die stede is nie gevrywaar van al die spanninge en onderstrominge van die samelewing nie en het dieselfde behoeftes t.o.v. 'n breuk met die normale roetines. Hengel kan nie alle probleme van die mens oplos nie, maar ten minste 'n rusperiode vir liggaam en gees gee om dinge weer in perspektief of vanuit 'n ander hoek te sien.

Hengel is kortom 'n ontspanningsmetode wat goeie en gesonde vermaak verskaf. Dit bied vir die moderne mens in 'n groot mate ontvlugting van die gejaagde lewe. As batterylaaier vernuwe dit die liggaam en gees. Om hierdie redes moet die hengelaar se optredes en besluite gerespekteer word.

Hengelplekke in Spookdraai

Die gedeelte rondom Spookdraai, spesifiek waar die ontwikkeling beoog word, is uiters gewild by hengelaars. Daar word nog gereeld vis uitgetrek; die area is betreklik veilig en bereikbaar deur veral persone wat nie meer so gemaklik op die klippe beweeg nie;

die area is van so 'n aard dat daar 'n verskeidenheid visse aangetref word; en die sandstrandjie bied ook vir die res van die gesin 'n area om veilig te ontspan.

Daar is basies drie ingange na die Spookdraai hengelplekke. Indien met Mariene Rylaan, in die rigting van L'Agulhas, gery word, is die 1e ingang 'n grondpaadjie regoor Erf 1005. Hierdie grondpaadjie bied toegang na Die Brood - seker dié gewildste hengelplek in Struisbaai, (dit lê regoor Erf 1007). Die parkeerarea van Die Brood lê in die beplande ontwikkeling. Die 2e ingang is 'n voetpaadjie wat vir jare deur hengelaars gebruik word en dit lê regoor Erf 1993. Dié voetpaadjie loop deur Erf 4 van die ontwikkeling na die hengelplek "Elf Banke" (reg onder Erf 4) en net regs hiervan (ongeveer 15m) is die gewilde Rooibank (reg onder Erf 5 en Erf 6 van die ontwikkeling). Die 3e ingang is ook 'n voetpaadjie (wat oor beide Erf 7 en Erf 8 van die ontwikkeling loop) – dit bied toegang tot die Brandewynbankies wat aan L'Agulhas se kant van die sandstrandjie geleë is. Al die genoemde hengelplekke is uiters gewild by hengelaars. En boonop is die sandstrandjie (wat Erf 8 van die ontwikkeling uitmaak) 'n gewilde piekniek-, sonbrand- en ontspanningsplek – kleurvolle sambrele word veral in vakansietye hier gesien.

Behalwe vir die besonderheid en skoonheid van die spesifieke area wat deur die ontwikkeling weggevat gaan word, word die plek vermoedelik afgebaken en word toegang geweier vir hengelaars wat daar vir geslagte lank vrylik kon kom en gaan. Die eienaars (ontwikkelaar) en hulle nageslag gaan vir jare gebrandmerk word as gierig, nalatig, kortsigtig, en onsensitief vir die natuur se skoonheid. Enige ontwikkeling naby 'n kusstrook moet aan wetlike voorskrifte voldoen. Die Spookdraai-ontwikkeling slaag beslis nie die toets nie, en spesifiek vir hengelaars gaan dit onaanvaarbaar wees.

Bron:

Lamberth SJ & Griffiths CL 1996, **Zoology Dept and Marine Biology Research Institute**, University of Cape Town, Unpublished paper.

Hierdie is 'n lys van hengelaars van Struisbaai/L'Agulhas wat bogenoemde beswaar ondersteun:

Jacobus Gerhardus Basson
0307135234085
Ocean View 28
Struisbaai

Marius de Villiers
6901135070087
18 Heidelaan
Struisbaai

Nicolaas Vermeulen
6709305054082
Hoofweg 62
L'Agulhas

Shane Oberholzer
6303185007087
Nr 2 Fisherman's Place (Langezandt)
Struisbaai

Chris van Schalkwyk
8809155176080
Minnetokka Straat 7
Struisbaai
7285

Daniël La Grange
6407145064086
Hawe weg 1
Struisbaai
7285

Marius Thom Basson (nms Le Seur Familietrust)
6208135021080
Hoofweg 118
Struisbaai

John William Roelofse
6712295007086
Myburgh str 3
Struisbaai

Jan Hendrik Basson (nms JMB Familietrust)
6603035014088
Oceanview no 28,
Struisbaai

Johan Gerber
6404125916087
26 Oceanview Drive
Struisbaai

Tia Bruwer
0303200218087
De Waalstraat 46
Struisbaai

Albert Gerber
6706125013082
11 Oliverstraat
Struisbaai

Marietjie Basson
7002040003088
Oceanview Rylaan 2
Struisbaai

Paul de Villiers
7207115112082
Freezia Str 4
Struisbaai

Jakob Daniël de Wet
5509055014083
Van Bredastraat 30
L'Agulhas

Marthinus Christoffel Barnard
6309125057082
26 Oceanview Drive
Struisbaai

John Laurence Lamacraft Merry
8010225107086
555 Poole Street
L'Agulhas

Niel Fabricius
7110075028084
Adellestraat 3
Struisbaai

Abraham Petrus Marais
6108165112082
Poolstraat 5,
L'Agulhas

Richard Desmond Strydom
8407215005082
16 Edward Straat
L'Agulhas

Jacobus Johannes Marthinus Van Wyk
8309305071083
17 Marginela Str
Struisbaai

Roger Marais
6602195204083
8 Heuning Straat
Struisbaai

Nicholas Frederick Hodgson
8707315210080
13 Winston Straat
L'Agulhas

Stephen James Keanly.
5409055128084
7 Marginella Street,
Argonauta Park
Struisbaai

Sharne Niemand
8109220319082
8 Marginella Straat
Struisbaai

Sonja Marais
6809020093082
8 Heuning Straat
Struisbaai

Bertie Ham
7409215084084
5 Myburgh Straat
L'Agulhas

Christiaan Ludolf Neethling
5701035024080
3 Stephanie Straat
Struisbaai

Rudolph Francois van Vuuren
5911135082082
Moir Str 20
Ocean View
Struisbaai

R Pace
6508225116081
5 Cooper Str
L'Agulhas

Dirk Gysbert Hanekom
6410315028089
Van Breda Straat 14
L'Agulhas

Jan de Villiers
5704195038080
Stephanie Str 20
Struisbaai

S Pace
6610030008080
5 Cooper Straat
L'Agulhas

Lambertus Charl Johannes Smith
9108305019087
Heidelaan 28
Struisbaai

Christiaan Lukas Smith
9608065142086
Heidelaan 28
Struisbaai

Martin van Jaarsveld
5804075047084
32 Oceanview Rylaan
Struisbaai

JD Kleynhans
6512315174084
Tornyn Str 7
Struisbaai

Marius Fuchs
5610035112086
Eloise Straat
Struisbaai

Arno de Jager
7012145283089
1085 Agulhas Nature Reserve
Oceanview Drive
Struisbaai

Sophia Wilhelmina Van Jaarsveld
6205220004088
32 Oceanview Rylaan
Struisbaai

Michael Andries Labuschagne
7208135022087
12 Edward Street
L'Agulhas

Arno Dames
7205115006080
7 Clionella Straat
Struisbaai

Johan Theunissen
5812185055087
Marine Drive 65
Struisbaai

Tertius Scholtz Bruwer
7611255114081
De Waal Straat 46
Struisbaai

ooOOoo

Attachment 2
Registered IAP objections
from residents of
Struisbaai Norh

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Christopher ARENDS
- My adres is 3 de laan 38Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 079369595

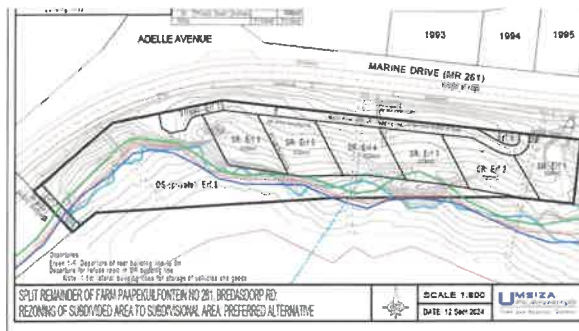
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN :

DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Dean Du Zars
- My adres is 13 Delfyn Straat Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0689829713

2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

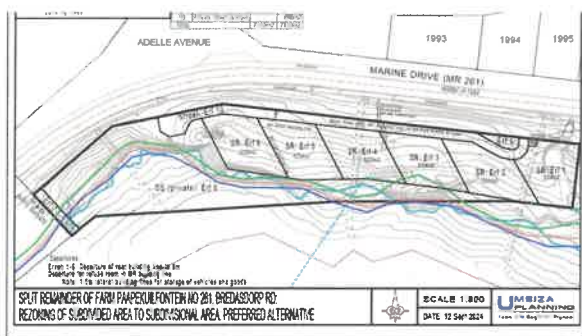
- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN :

DATUM: 20 Feb 2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Caroline Davies
- My adres is iedeloor 10 Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is

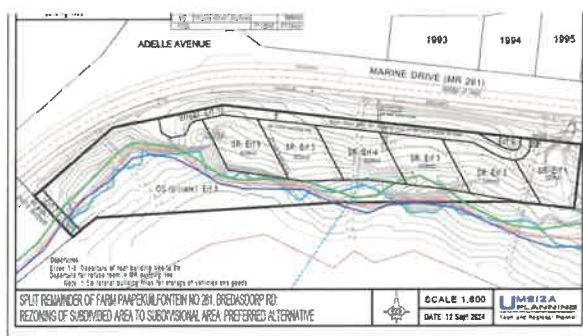
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : Caroline Davies

DATUM: 22-2-2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is JANE vd Berg
- My adres is Toute Steeg 7.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0663144955

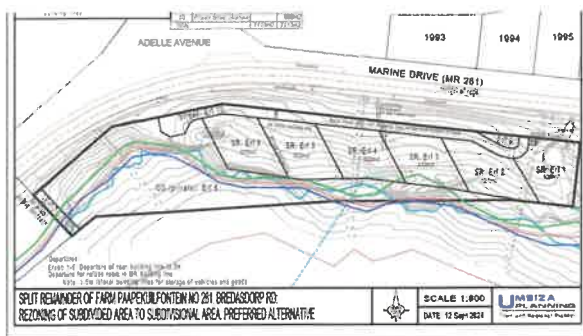
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : [Handwritten Signature]

DATUM: 22/2/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

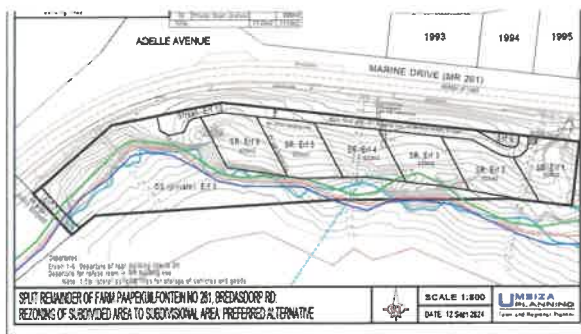
- My naam is Wentzel Newman
- My adres is Tante steeg 95Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0825085723

2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : [Handwritten Signature]
DATUM: 22/02/25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is WILHELMIE REYNICK
- My adres is 1ST LAAN NO 26Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0822302201

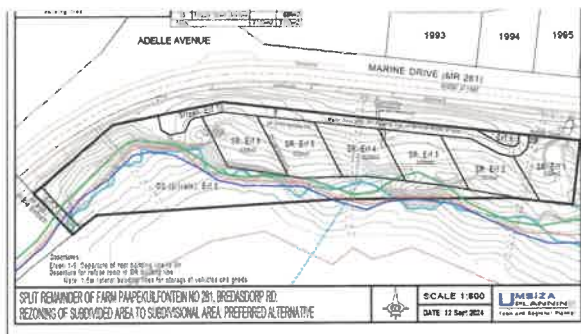
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : WEL

DATUM: 20.2.2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is WILBUR REYNICKE
- My adres is 1STE LAFAN 26.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0822302201

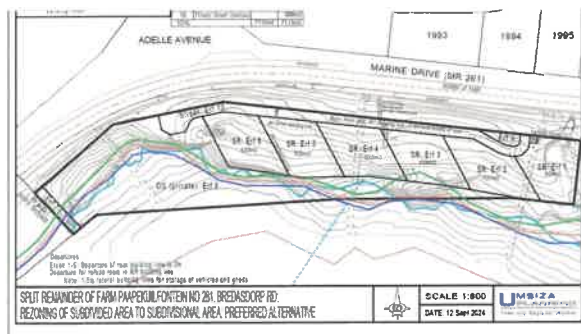
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : Wilbur Reynicke

DATUM: 22/02/25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

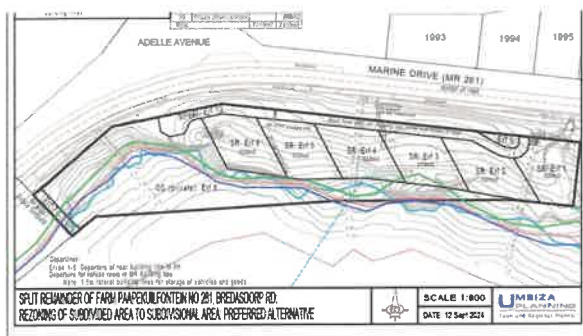
- My naam is JESMINE THOMPSON
- My adres is 181e laan 28.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0604675265

2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : peb arpa
DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

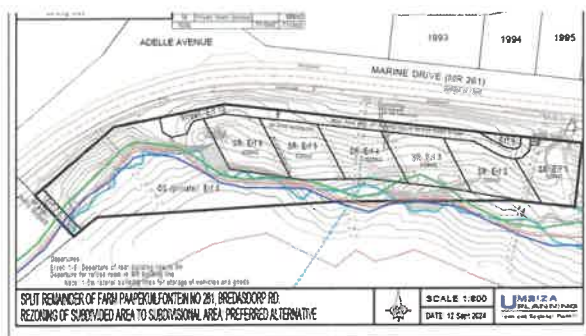
- My naam is EDWID-A. FELIX
- My adres is ADELAAAN AD: 85Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is✓

2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : E.A. FELIX
DATUM: 22/2/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

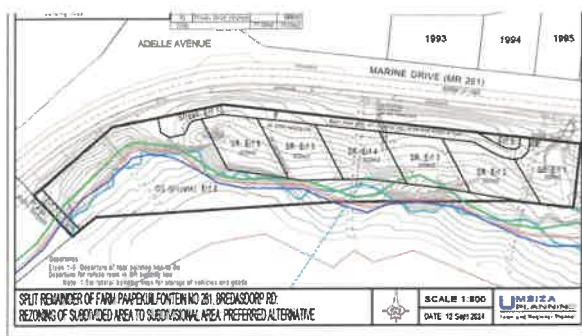
- My naam is Chanté Thompson
- My adres is 2de laan 23Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 071 079 1280

2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : Thompson
DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is CHARLES DIERS
- My adres is 4 DE LAANStruisbaai Noord
- My selfoon nommer is 065 622 7212

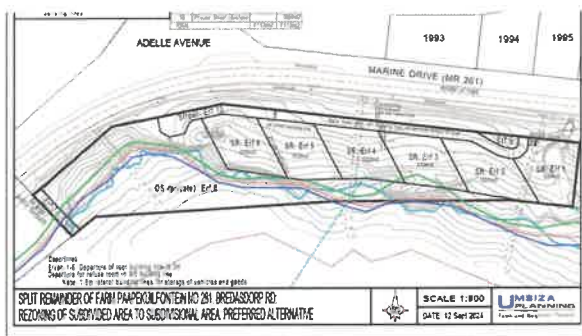
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN :

DATUM: 22/2/25

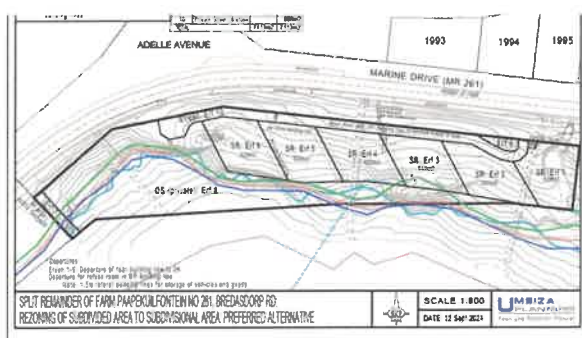

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

- My naam is ASHLEY Gabriel
- My adres is 1ste eenste Laag nummer 16 Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is —

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

GETEKEN: ASHLEY
 DATUM: 22-02-2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is DONAVON
- My adres is VISANT STREET.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0607393754

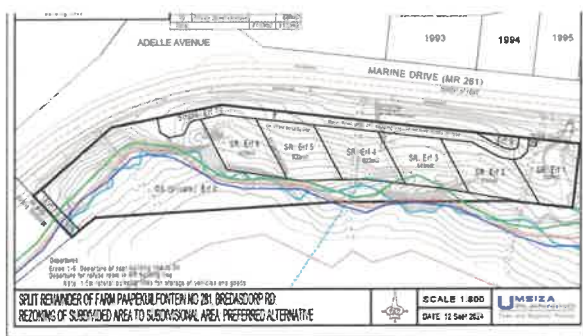
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : DONAVON

DATUM: 22/02/2015

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

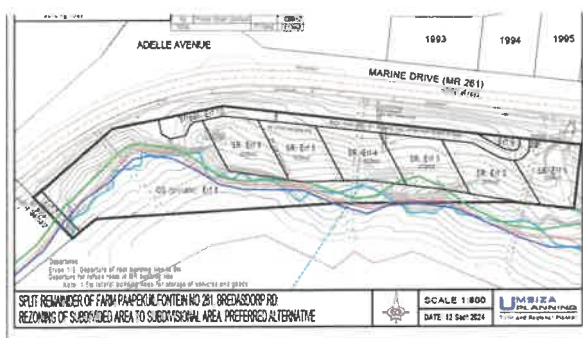
- My naam is LINCOLN WYNGRAAD
- My adres is NEWMAN STRAAT.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is X

2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : LW
DATUM: 22/2/25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Dylan Simons
- My adres is 4de Laan Struisbaai.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 078 025 4168

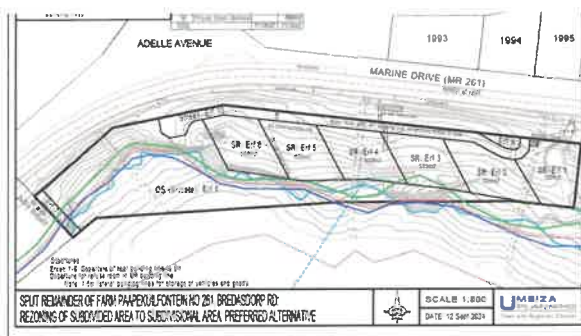
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : [Handwritten Signature]

DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Mintia Joubert
- My adres is 4de laan no 5Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 071 074 4141

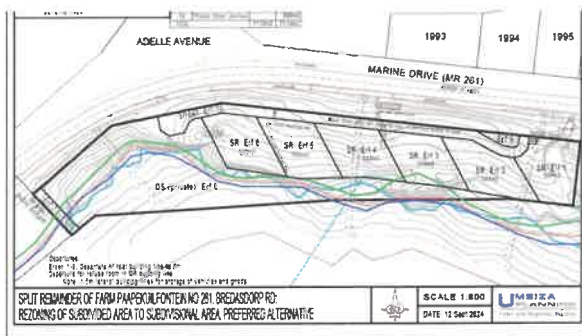
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN :

DATUM: 28/12/2025

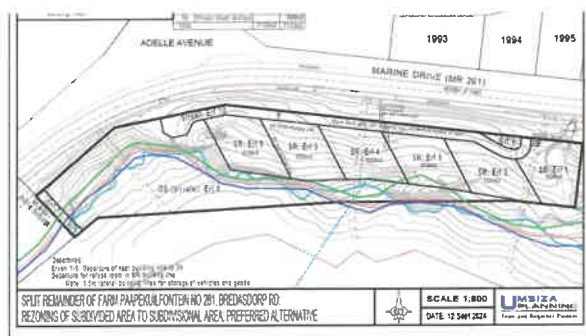

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

- My naam is Christopher Van der Berg
- My adres is Willie-hammersteeg 9.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 076092 3311

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

GETEKEN : Haley
 DATUM: 22/02/25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

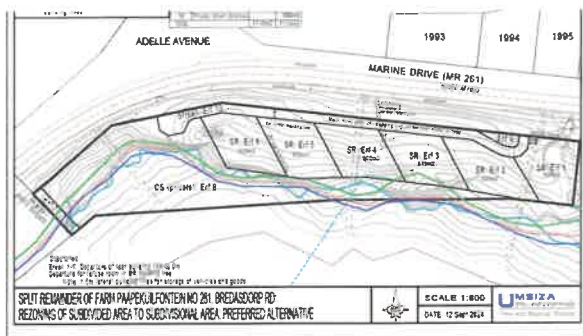
- My naam is ADRIAN NEWMAN
- My adres is CORNEELSTEEG NO. 9.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 072 342 9847

2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : Adrian Newman
DATUM: 22-Feb-2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is T ADAMS
- My adres is CONEL STEEG 5 Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0785153749

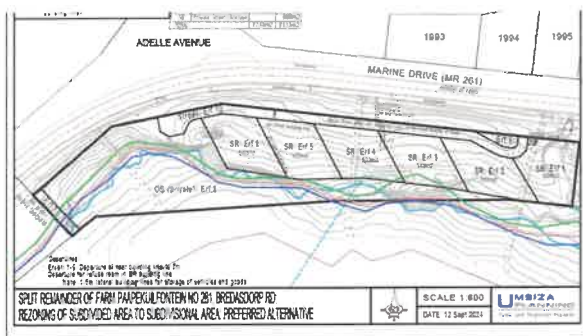
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : [Handwritten Signature]

DATUM:

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is TRUIA Adams
- My adres is CONEL STEEG 5.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0751873334

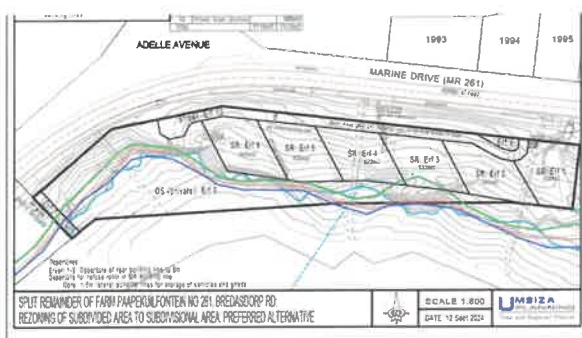
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : T. Adams

DATUM:

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is JOHN HENDRICKS
- My adres is CORNELSTEEG 3Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0695586283

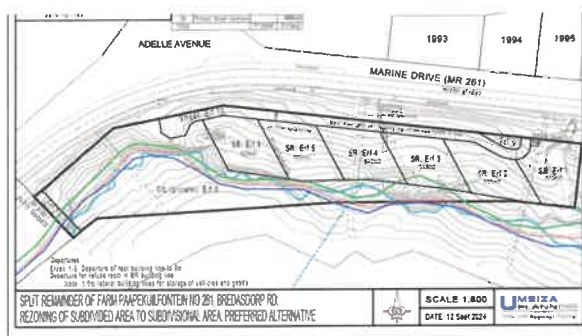
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou pieknik met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN :

DATUM: 22-02-2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Paulina Dennis
- My adres is Cornel Steeg 15.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0740932326

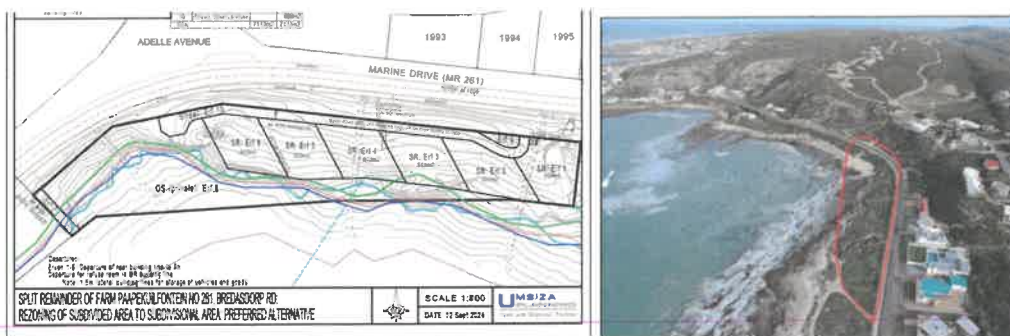
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou pieknik met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : Paulina Dennis

DATUM:

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is May Eveline Santon
- My adres is 1ste Roon 9Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 073 709 8962

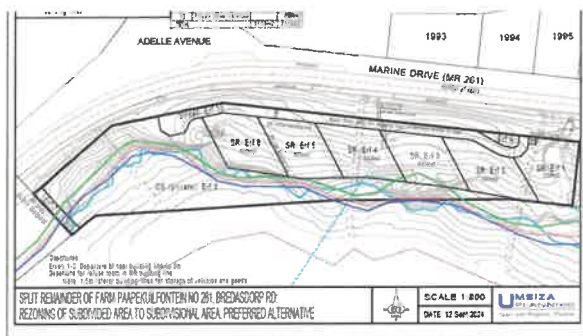
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : Santon

DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Christa Carelse
- My adres is Willie hammer steeg no 5 Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 064 013 6165

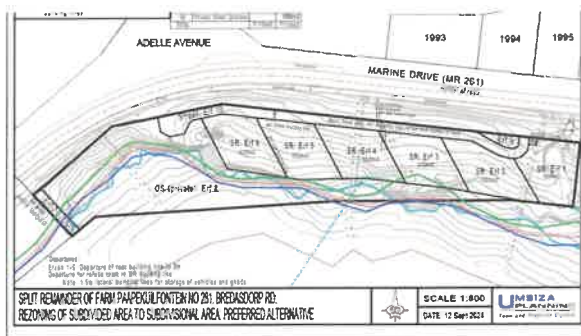
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : C. Carelse

DATUM: 22-02-25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is EUGENIE SATIRA
- My adres is WILLIE HAMMER STEEG 9.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0768942955

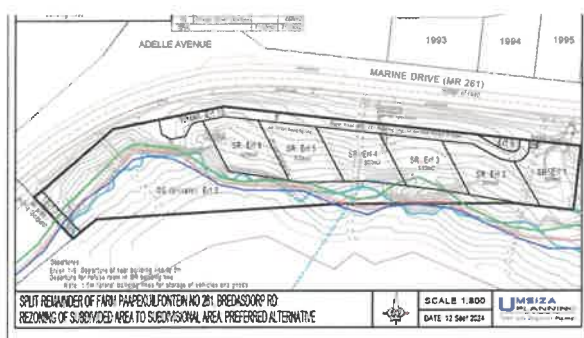
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou pieknik met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : Beto

DATUM: 22.2.25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is PETRUS EUROPA
- My adres is 1 STE LAAN 13.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is X.....

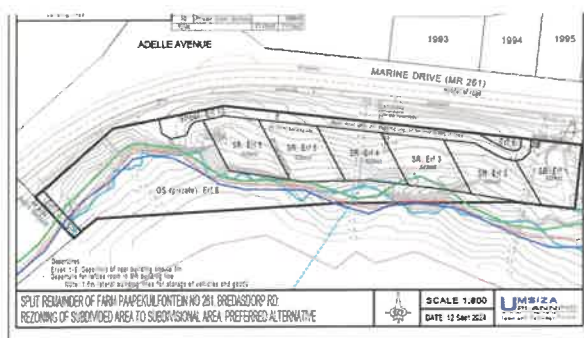
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : P. EUROPA

DATUM: 22/12/2028

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is WINSTON LEROUX
- My adres is SEEUBELKIE STRAAT 20 Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is

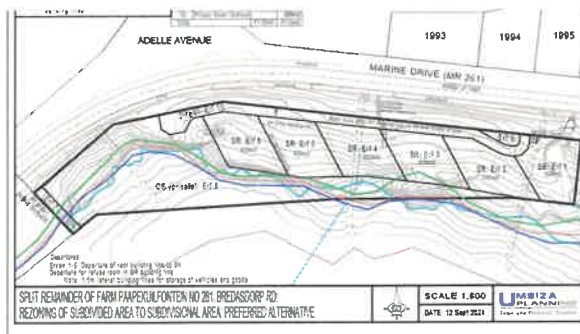
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : W. Leroux

DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Samuel Prins
- My adres is Kleinietstr 15.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0640291706

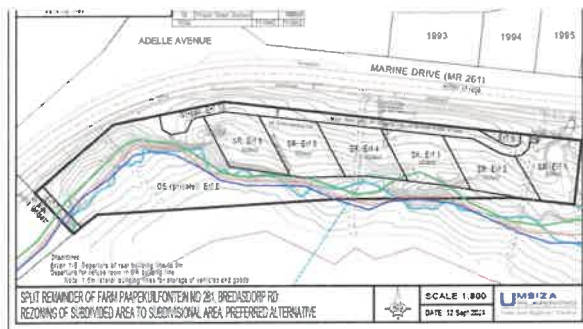
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : Samuel Prins

DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Anton VAN DEN BERG
- My adres is Leesbekkie straat 1Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 060 362 7653

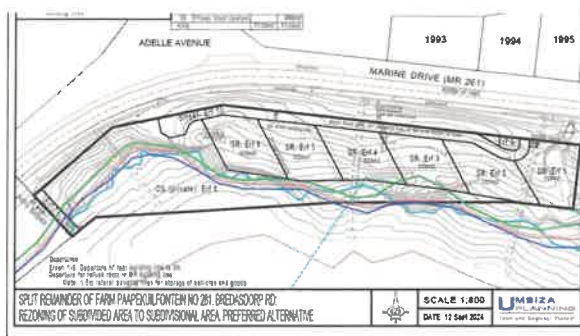
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou pieknik met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN

DATUM: 22/02/25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is JOHN SWART
- My adres is MALVA STRAAT 7Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 071 4100503

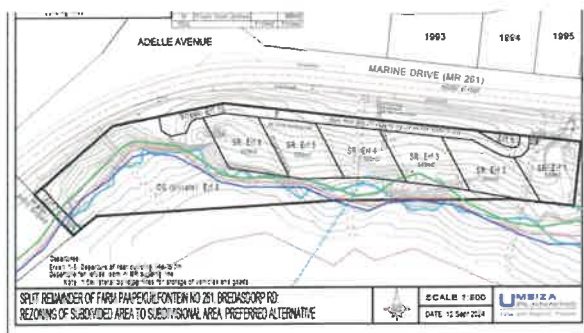
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN :

DATUM: 22/02/25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is JOHN Diedericks
- My adres is 4 DE LAAN - 11Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0781368332

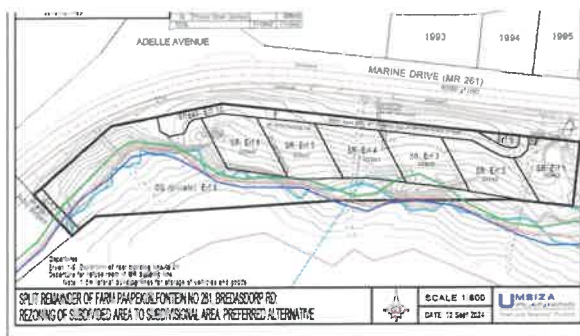
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN :J.D.....

DATUM:22/02/25.....

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is NIEL BANTOM
- My adres is 2 JE LAA N 13Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is

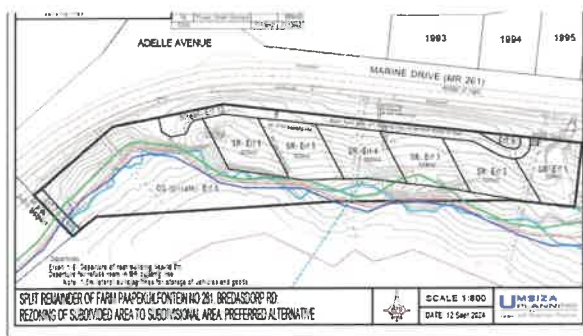
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : N. Bantom

DATUM: 22-01-23

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Trevor Frank Coetzee
- My adres is Nommer 3 eerste Laan Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0725187458

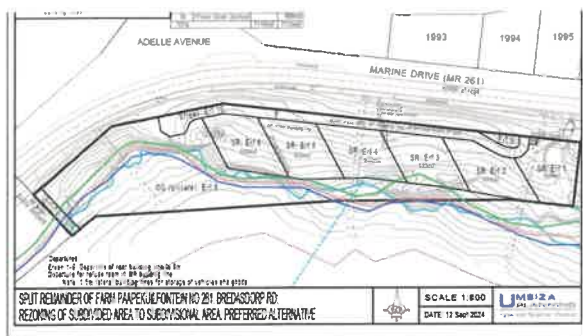
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN

DATUM: 22/02/25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is DIANE De waal
- My adres is NO 3 eerste laan.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0795812526

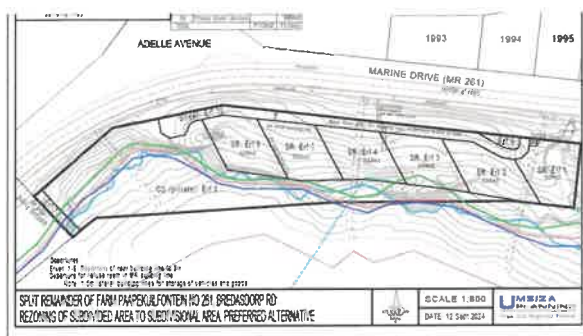
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN :

DATUM: 22/02/25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Chantel Mattheys
- My adres is 1. haan 1/01Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is X

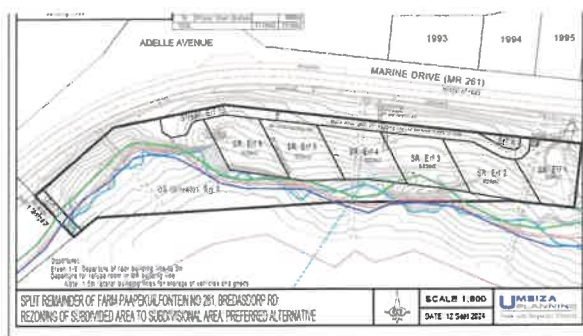
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : Chantel Mattheys

DATUM: 22.02.25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is CLARIVIELS FARO
- My adres is ERSTE LAAI 18.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is

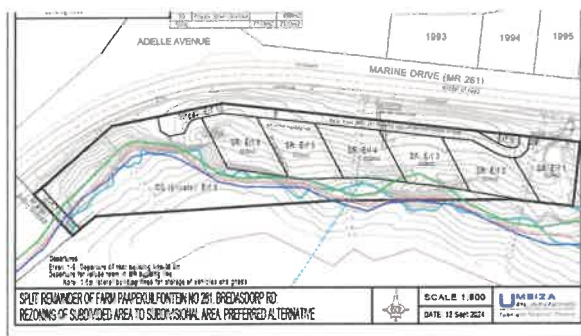
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : Re 2mro

DATUM: 22-02-25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

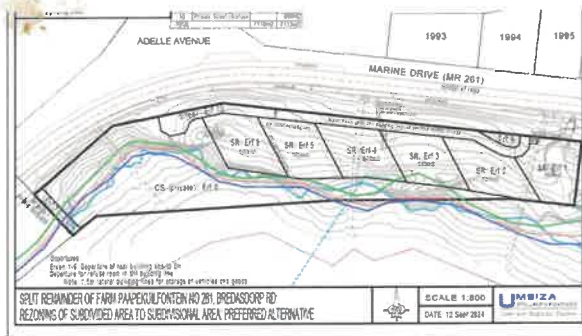
- My naam is PHILLIP GABRIEL
- My adres is 1STE LAAN 16.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 073 4489010

2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou pieknik met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN: Philip Gabriel
DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is ETHAN GABRIEL
- My adres is EERSTE LAAN 16Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0631803920

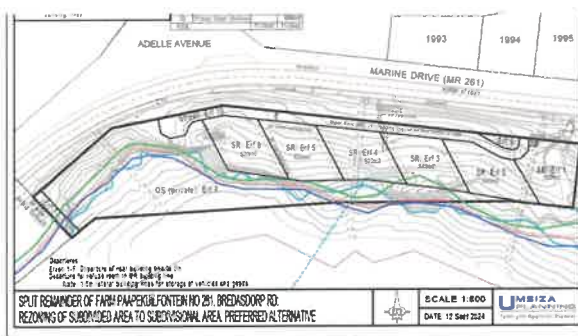
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN :

DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Lewellyn Hannan
- My adres is 1 Stee Kean 188 Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 066 453 8527

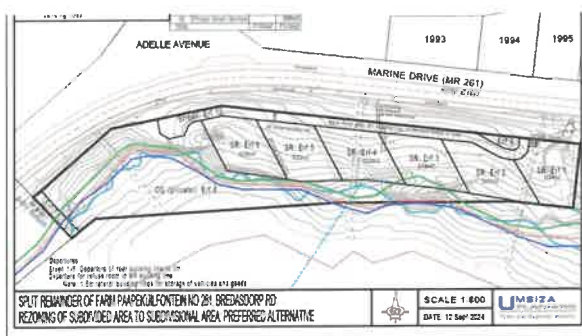
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galioen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : [Handwritten Signature]

DATUM: 22/02/25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

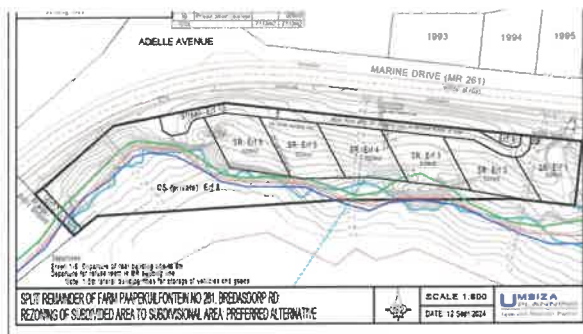
- My naam is MAGGIE HENDRICKS
- My adres is SEWENDE LAAN 1Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 068742 9509

2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : M. Hendricks
DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

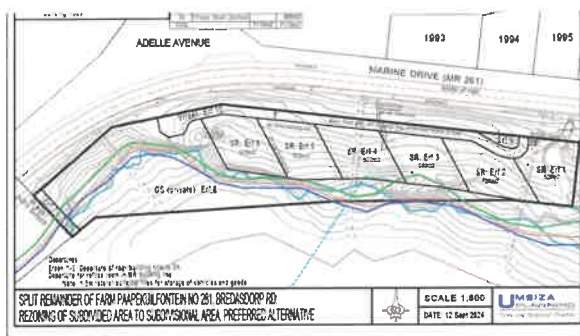
- My naam is Bennett Gertze
- My adres is Laan:20.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0606591268

2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : B. Gertze
DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Martha Prins
- My adres is 1ste Laan 21.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 084 248 2628

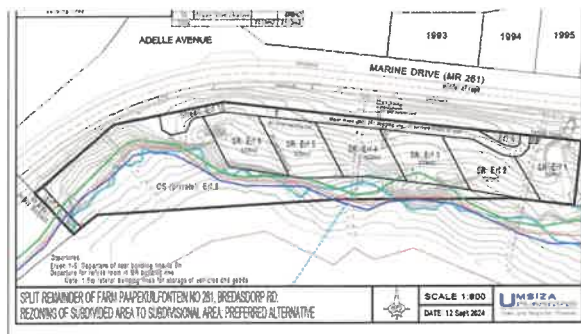
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou pieknik met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : M. Prins

DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Hendrik prins
- My adres is 1ste laan 21.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0842482628

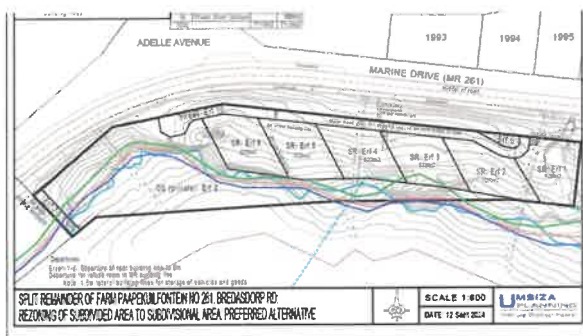
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

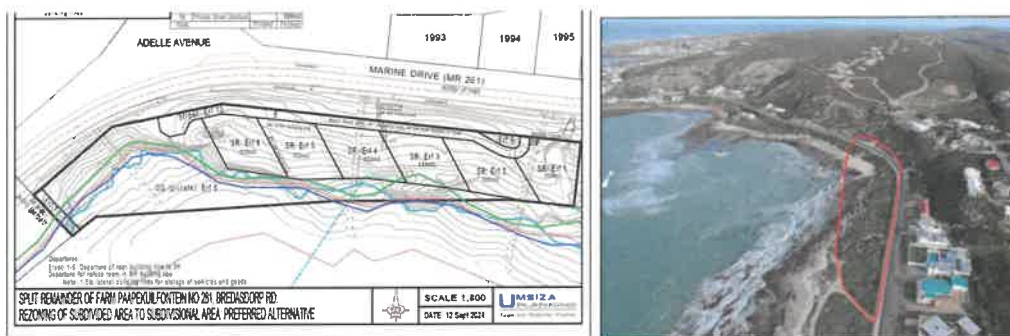
- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : H. prins

DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Ashley Wyn gard
- My adres is 22/02/2025.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0700164991

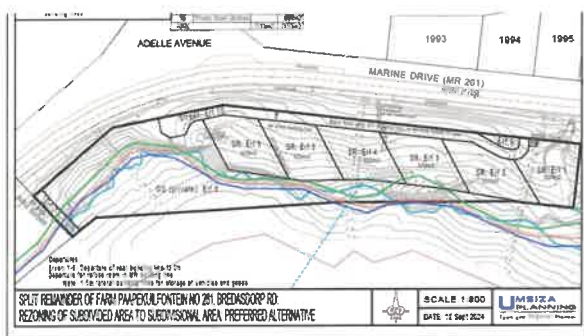
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : [Handwritten Signature]

DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

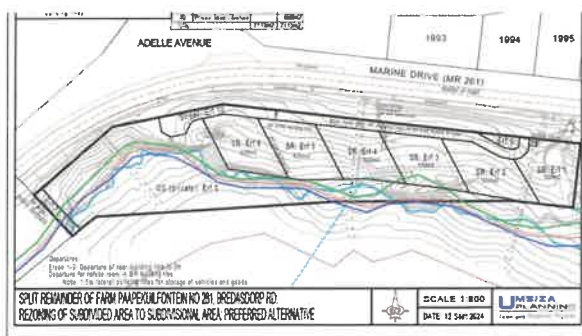
- My naam is Ricardo Ahrends.....
- My adres is 1stelaan 21.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 082040455.....

2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : R. Ahrends.....
DATUM: 22/02/2025.....

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Karen Egan
- My adres is 1ste laan No 11Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 071257063

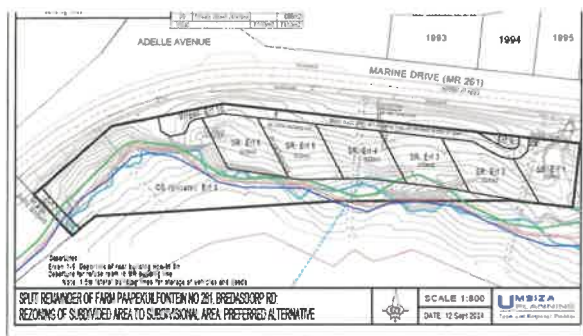
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou pieknik met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : [Handwritten Signature]

DATUM: 22/2/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is GARY APRIL
- My adres is 31aan.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 952 0978

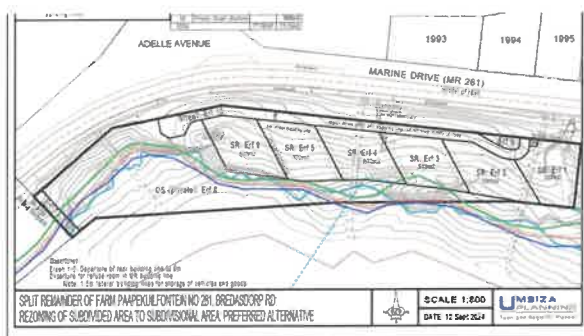
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN :

DATUM: 25.2.25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Shaden Williams
- My adres is Edgarlaan No: 18Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 012 355 4953

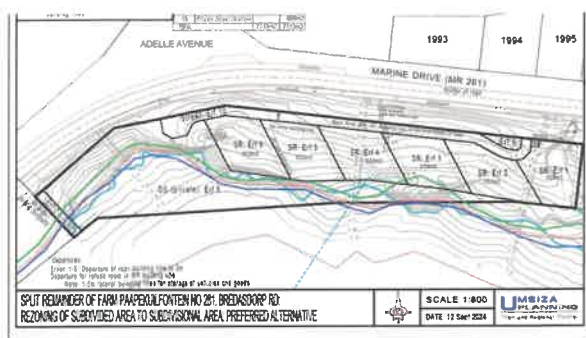
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : Shaden Williams

DATUM: 22/02/25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Jane Esau
- My adres is Tousteeg 11Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 082 5325331

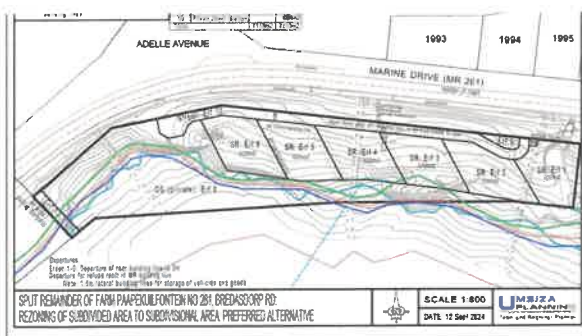
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : [Handwritten Signature]

DATUM: 22/11/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Yolanda Newman
- My adres is Tautesteeg 5.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 081 853 71 89

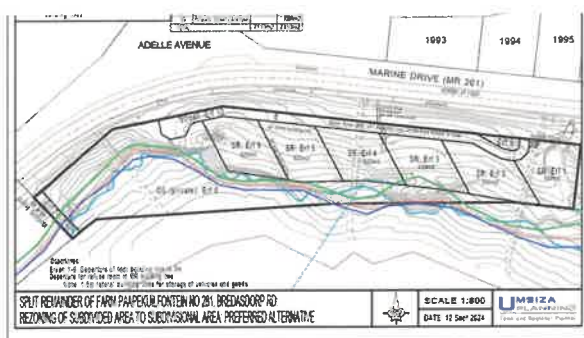
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN [Handwritten Signature]

DATUM: 22/02/25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Eldoret Johnson
- My adres is 2nd Avenue No 25Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0606540101

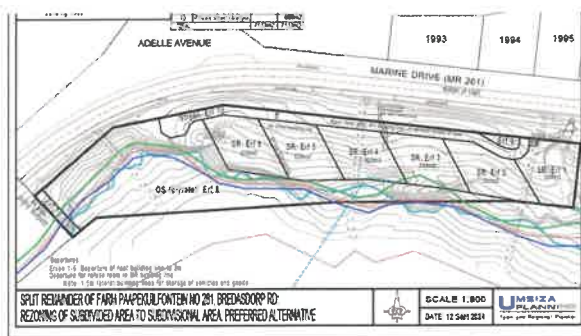
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN :

DATUM: 22/2/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Duren Stanley
- My adres is 2nd Avenue No 25Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0711148508

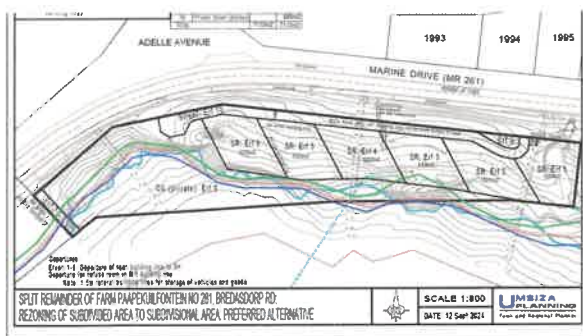
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : D Stanley

DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is James Farha.
- My adres is Struis BAAi edlaan 26.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 079 079 021 644 9.....

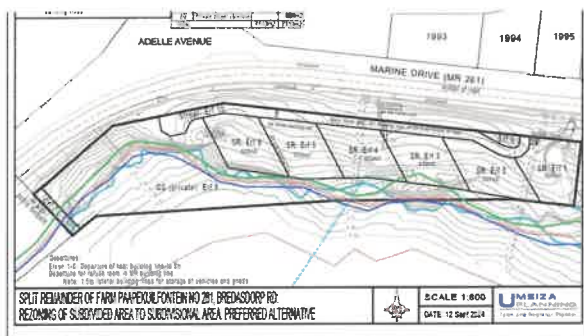
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : James Farha.....

DATUM: 22/3/2025.....

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

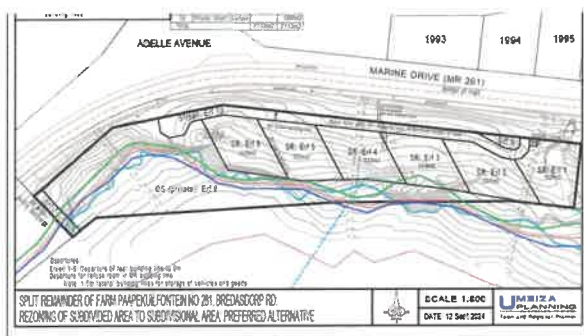
- My naam is LEE-ANN WYNGAARD
- My adres is 2 DELAAN NR. 20Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0603183589

2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : L. WYNGAARD
DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Elizabeth Gabriels
- My adres is 2de laan 18.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0711520961

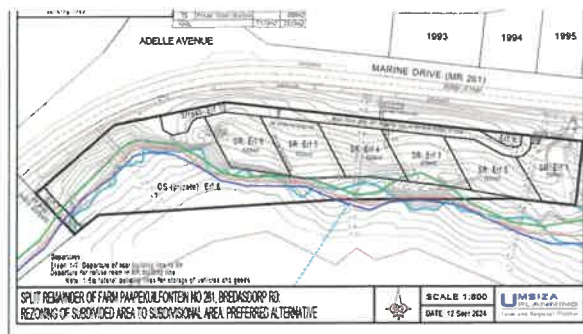
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : E. GABRIELS

DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Riena Jantjes
- My adres is Laan 2de 18 Struisbaai.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 06224 99406

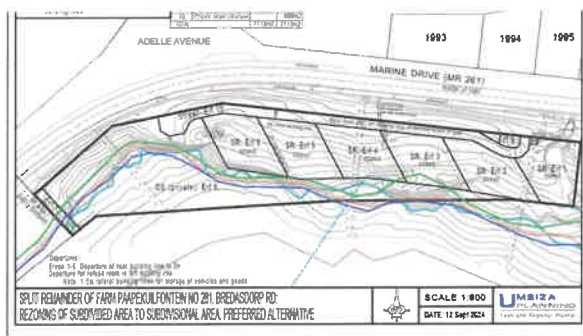
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou pieknik met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : R. Jantjes

DATUM: 29/2/25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is KAREL JAN T JIS
- My adres is 2 DELAAN 18Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0638109881

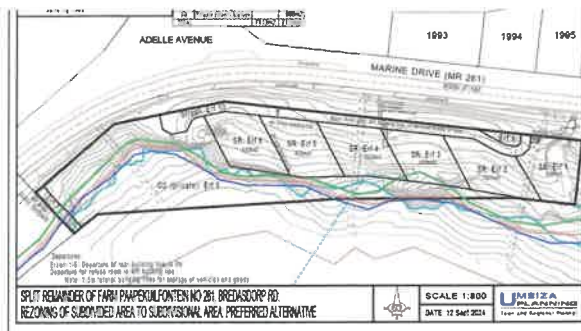
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : K. Jans

DATUM: 22/02/25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

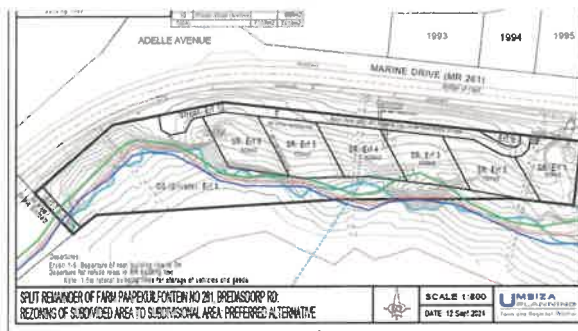
- My naam is CARDE Thompson
- My adres is 2 De laan No. 16 Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 063 60 798 62

2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN: Thompson
DATUM: 22/02/25

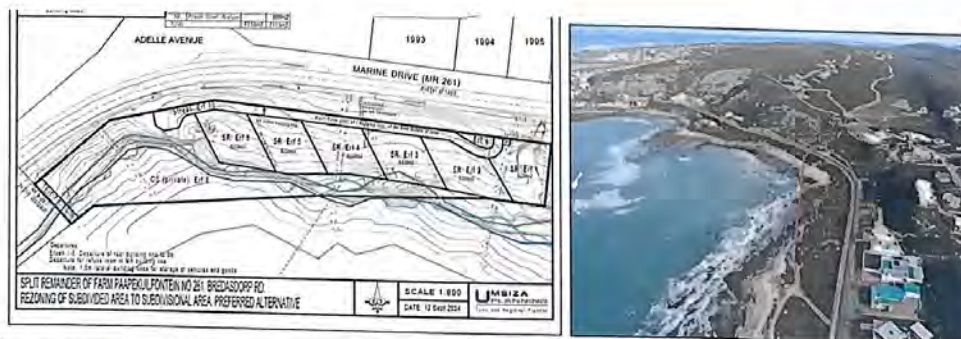

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

- My naam is Hastings Banda
- My adres is Malvan Street 32 Stuisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0733363886

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

GETEKEN : HBaner
 DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is EARL SENOSKY
- My adres is 32 MALVA STREET Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0711168009

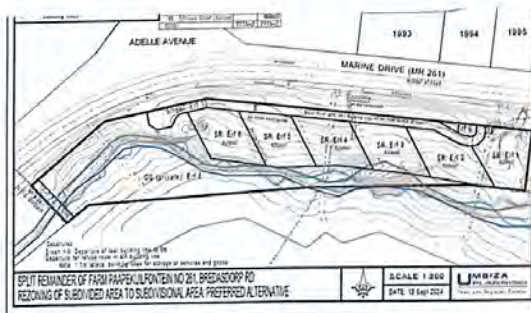
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou pieknik met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : E.S.

DATUM: 23/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Selwin Schwartz
- My adres is Newmanstraat 34 Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 073 553 8218

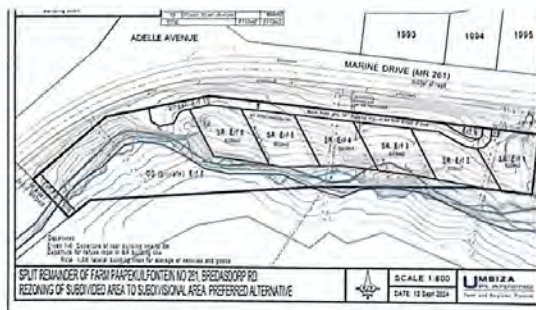
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- **Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai**
- **Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.**
- **Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai**
- **Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.**
- **As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..**

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : M. Schwartz

DATUM: 23/02/25

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

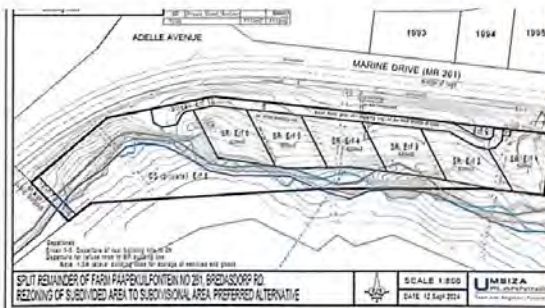
- My naam is Virginia Gouwartz
- My adres is Newmanstraat 34.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0615900828

2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN: V. Schwartz
DATUM: 23/2/25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is E. Gic
- My adres is Nelkwaad.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0735330033

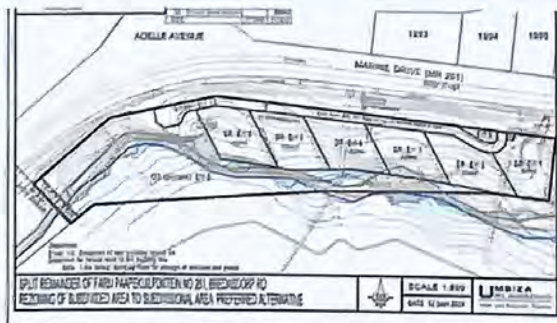
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : E. Wario

DATUM: 1/23/12/14

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Christina Wynaard
- My adres is Newmanstraat 33Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is X

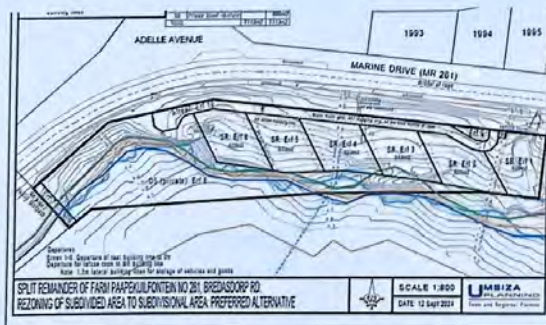
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou pieknik met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : C. Wynaard

DATUM: 23.02.2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Mildred Farao
- My adres is N.ewmaste 12Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is X

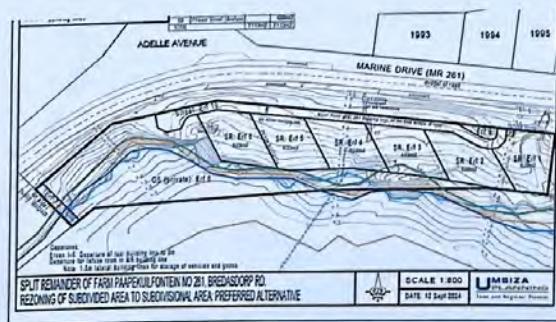
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : M Farao

DATUM: 23:02:2025

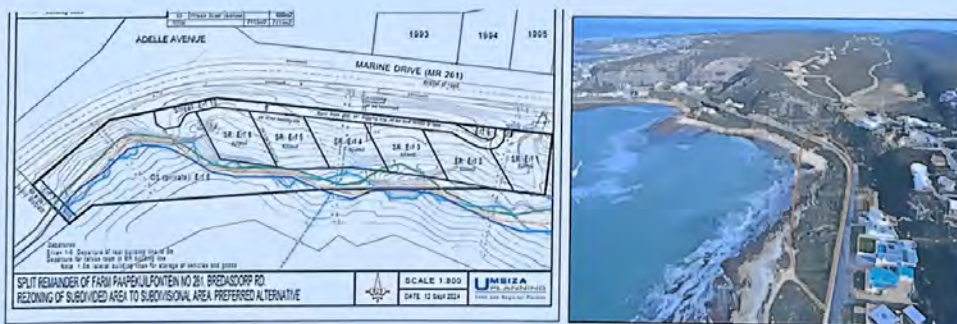

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

- My naam is Samantha Eksteen
- My adres is Newman Street 26 → Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is X

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

GETEKEN: SEKSTEEN
 DATUM: 23/04/25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Anna Jorrs
- My adres is Tautesteeq 3 Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 073 012 8145

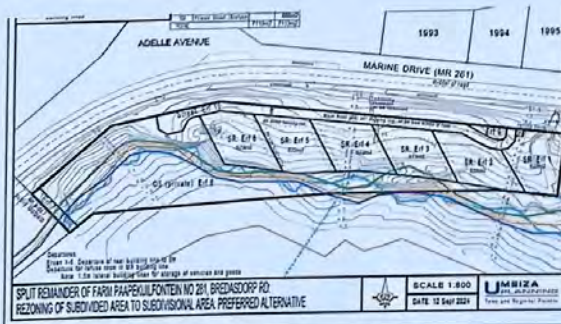
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : A. Jorrs

DATUM: 23/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Emmerencia Nel
- My adres is Newmanstraat 34 Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 0604010585

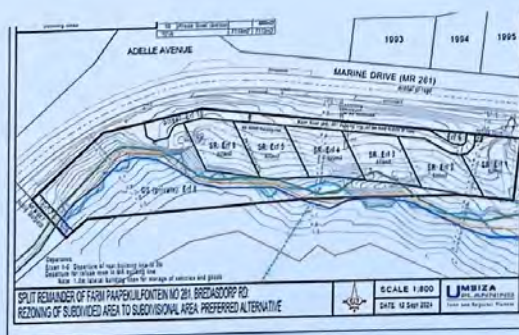
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : E. Nel

DATUM: 23/2/25

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Eugene Schwartz
- My adres is Newmanstraat 34.....Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 066 323 21 46.....

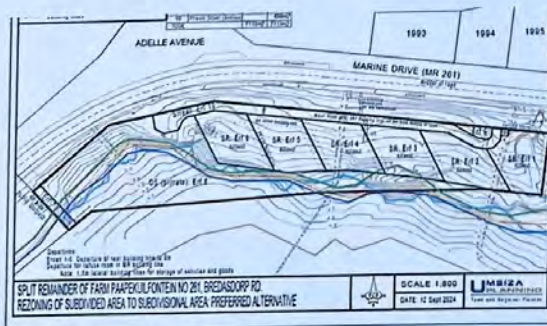
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN : E. Schwartz.....

DATUM: 23/2/25.....

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Estelle-Maree Kleinhans
- My adres is 1 James Orchard Straat Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 063 697 4640

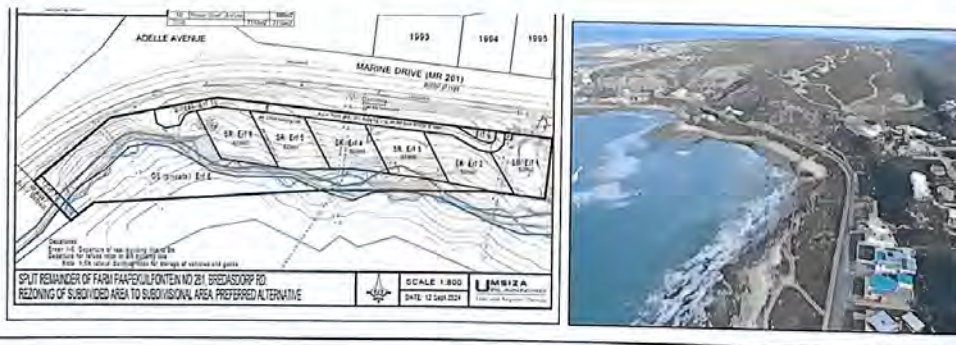
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- Ek woon al my hele lewe sedert my geboorte in Struisbaai
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN :

DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as "Interested and affected person" vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Michael Small
- My adres is 8 Arsenal Avenue Cape Town Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is +27 69 68 55 805

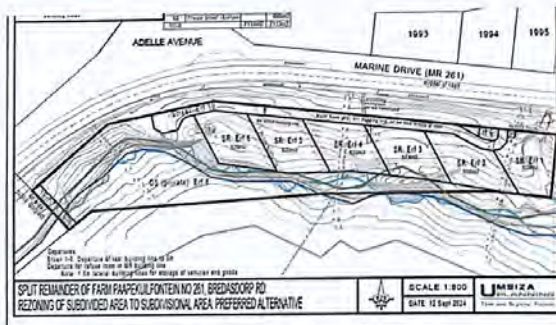
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- ^{besoek} Ek ~~woon~~ al my hele lewe sedert my geboorte in ~~Struisbaai~~
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN :

DATUM: 22/02/2025

AAN : WIE DIT MAG AANGAAN - Michelle Naylor Email: michelle@lornay.co.za

BESWAAR TEEN ONTWIKKELING EN BOU VAN HUISE IN SPOOKDRAAI STRUISBAAI

1: Registreer my asseblief as " Interested and affected person " vir hierdie beoogde ontwikkeling in Spookdraai Struisbaai (Iemand wat geraak gaan word deur die ontwikkeling)

- My naam is Corrie Joubert
- My adres is 8 Arsonal Avenue Bradenfell.
Struisbaai Noord
- My selfoon nommer is 082 771 5801

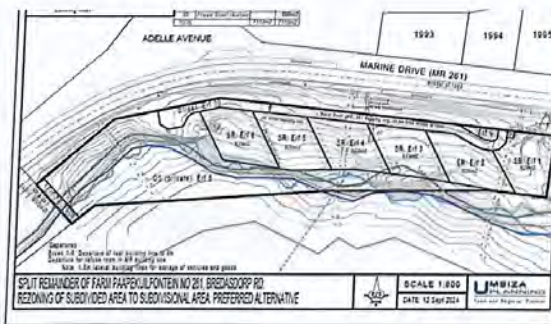
2: Ek maak beswaar teen hierdie beoogde ontwikkeling hieronder getoon in Spookdraai vir die volgende redes:

- ^{besoek} Ek ~~woon~~ al my hele lewe sedert my geboorte in ~~Struisbaai~~
- Ek haal Seekat en ander Aas uit in Spookdraai om vis te vang.
- Ek vang Kabeljou en Galjoen daar reg voor in Spookdraai
- Ek hou piekniek met my familie daar op die rotse en sand.
- As julle hierdie huise daar gaan bou gaan ek, my kinders en my kleinkinders nie meer daar kan kom en die see geniet en visvang nie..

Stop asseblief hierdie ontwikkeling, behou dit net soos dit is in Spookdraai vir ons kinders sodat ons ook die see en die mooi natuur daar kan aanhou geniet vir die toekoms.

GETEKEN :

DATUM: 22/02/2025

Attachment 3

The gentrification of Spookdraai – our portal to paradise

NM Walters

The gentrification of Spookdraai – our portal to paradise

NM Walters

To be published in the Agulhas Heritage Journal.

E-mail: agulhas.heritage@gmail.com

Preamble

In this article an attempt was made to officially record the history of part of a rural road, called Spookdraai, leading into a little seaside village, L'Agulhas. The motivation was to address this unique heritage asset due to new threats of development and the fact that the historic and heritage value is not recognised by the local authority, town planners and developers.

The research for this article was fraught by difficulties. L'Agulhas, and indeed the Southern Tip, is poorly researched compared to other regions in South Africa, excluding perhaps the natural environment. Thus, there are very little primary resources to rely upon apart from sparse data from the National Archival Databases and very few peer reviewed articles. The research therefore had to rely on local books, media, unreferenced amateur historian accounts and folklore

The author therefor apologizes for presenting a rather incomplete picture and hope this article will stimulate renewed peer research to complete this picture for future generations.

Introduction

Spookdraai is the entrance into a unique seaside village enclave in the Overberg, L'Agulhas, as well as the Southernmost Tip of Africa. A town's entrance is part of its identity and landscape and helps to create the town's unique identity.

Visitors' first impression when they enter Spookdraai is the fishermen on the left catching fish on such iconic rocks as the *Brood* (bread) as well as cyclists and people enjoying a beautiful walk with its coastal scenery, waves, rocks and seabirds. This immediately define a peaceful rural holiday village. When they notice the gentrification of the natural limestone mountain and the gorge in a UNESCO recognised biodiversity area to the right, they certainly must start to wonder: are we on our way to yet another bustling expensive up-market resort?

Any development left of Spookdraai on the remainder of the original farm, Papenkuilsfontein, will totally and utterly destroy the sense of place and the ambiance of the town making a mockery of its rich history and culture.

The birth of L'Agulhas and its entrance, known today as Spookdraai

In the first half of 1700 a grazing license was granted to Johannes de Villiers for cattle breeding on the *Rif van Agulhas* (Agulhas Reef), thus the first grazing license at the Southernmost Tip of Africa. It then developed into more permanent grazing or temporary loan farm to a full loan farm of 2200 morgen and was granted to Matthys Rostok Lourens's son Matthys Johannes Lourens, on July 27, 1790, known as Papenkuilsfontein. The name probably comes from a fountain overgrown with *papkuil* near the coast in Suiderstrand which would later disappear as a result of development. In 1826 it was granted as a perpetual quitrent grant, together with an additional 4000 morgen, to Breda, Reitz, Joubert and Partners. On July 6, 1826, the first deed of Papenkuilsfontein was registered. The Cape Agulhas Lighthouse was built on this farm with construction starting in 1847. The three coastal towns, L'Agulhas, Struisbaai and Suiderstrand were born on this farm¹.

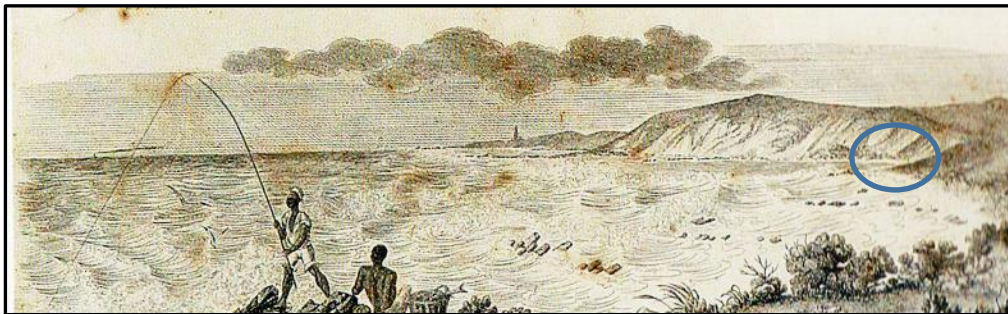

Figure 1 One of the first sketches of Spookdraai.

Drawing: Charles Michell, 1847.

The brilliant engineer Charles Michell visited Cape Agulhas in 1837 to choose a suitable location for the lighthouse and went to England in 1838 to source financing. After completion of the lighthouse construction in 1847 he made a final drawing of the lighthouse design and surrounds. Part of this drawing is shown in Figure 1 above and depicts some local fishermen and the site where the present Spookdraai is located. Those days it must have been a wild grazing path leading to the lighthouse².

Farmers from the area began to camp out on the east side of the Lighthouse, near a well dug by the Lighthouse staff, during their annual vacation in the 1920s and 1930s. A handmade tidal pool for the safety of the children, a freshwater fountain and stocked stone fishtraps were part of the vacation industries and needs, according to local historian Hercules Wessels. In 1929, a part of Papenkuilsfontein, called the Agulhas Site, was sold to a consortium of farmers from the area to develop the land into a town (Transfer Deed 10809/30 December

¹ Walters, N.M. 2023. Papenkuilsfontein: vanaf die Indiese Oseaan tot die Atlantiese Oseaan, die bakermat van die inwoners van die Suidpunt van Afrika, Agulhas Heritage Journal, Journal 5, first edition, April 2023. L'Agulhas.

² Walters, N.M. 2023. Cape Agulhas Lighthouse: a new perspective on this unique worldwide value adding heritage asset. Agulhas Heritage Journal, Journal 6, second edition, September 2023. L'Agulhas.

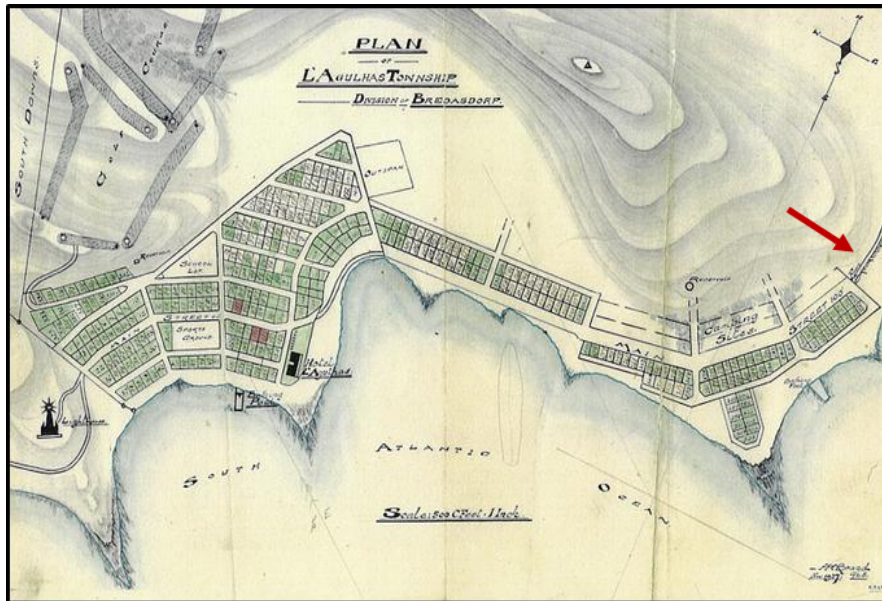

Figure 2 The first town map of The L'Agulhas Township that enabled the formation of the first management board. The red arrow shows Spookdraai entering the town.

Surveyor: Alexander McGregor Bruce-Brand, 1937.

1930). December 30, 1930, can therefore be considered the birth date of the village of L'Agulhas. In 1929, the first house was built by one of Michiel van Breda's descendants as a holiday home, today known as Southermost House. Five more houses were built later, most of which are still visible in some form or another.

The L'Agulhas Township was formally established with a management board in 1937 with the layout shown to the left, prepared by the surveyor, Alexander McGregor Bruce-Brand. The access to the Town

(today Spookdraai) can clearly be seen to the right on the town plan to above. Those days it was still a gravel road.

Natural, ecological and cultural significance

Spookdraai is part of the Cape Agulhas coastline Heritage conservation zone. The Cape Agulhas Municipality describes the coastline in its Zoning By-law as a: *"very important heritage conservation zone, not to mention a scenic drive route zone."* All along the coast one finds shell mounds, fish traps, shipwrecks remains, possible graves, the coastal fynbos used as food and medicine and traditional fishing spots. Spookdraai is a popular fishing spot with anglers who stand and fish every day on the beach or on the rocks; often with the tide already coming in around their feet. When the sea in the bay looks so murky, or like bean soup as Jaco Matthee describes it, the cod and catfish (white sea barbel) run. The fishing grounds have names such as *Geel Kransies, Brandewynbankies, Die Brood, Kalkbankies* and *Man Alone*³.

Apart from being located in a World Heritage Site, the Agulhas Mountain is also part of the Cape Floral Kingdom. It has been declared a Critical Biodiversity Area as defined in the CAM SDF and forms part of the Agulhas National Park town buffer zone. What makes this mountain unique is its impact on the character of L'Agulhas, its limestone fynbos, ancient Khoe-San caves, and its role as a wetland and a critical aquifer that must be preserved. The town today pumps its water from boreholes at the foot of the mountain. Any building activity destroying the limestone will impact on water retention and present a danger for flooding.

³ Matthee, J. Agulhas Newsletter. January 2025, Edition 6.

The geology is characterised by the Table Mountain system. The rocks along the coast consist of Table Mountain sandstone with a dark, black piece of Malmesbury shale which can be clearly seen at Spookdraai at low tide. The mountain section, over which the Spookdraai Hiking trail passes, is a limestone formation consisting of shell gravel and sand grains that have been blown together by the wind and hardened over time. On either side of the road, against the sea and the mountain, a good impression of the geology of the area can be obtained and must be preserved.

Spookdraai and surrounds are also blessed by a rich geo-heritage ranging from the archaeology of the first human inhabitants to a palaeontological fossil treasure chest. The importance of geo-heritage is becoming increasingly recognised at a global level; for example,

Figure 3 Spookdraai Trail.

Photo: Courtesy All Trails.

it is relevant to the United Nations' 2030 Agenda Sustainable Development goals, and UNESCO's Global Geoparks which: *"celebrate the links between geological heritage and all other types of heritage"*.⁴

Spookdraai certainly kindle a sense of place for locals as well as holiday homeowners and tourists. This is especially true for the eco-tourist who go on the breathtaking Spookdraai Hiking Trail meandering through the incredible fynbos, wetlands and bird life of the area with spectacular ocean views.⁵ This four-kilometre loop trail begins and ends in the same spot in Spookdraai and helps to create the town's identity and character of Spookdraai.

Where does the name come from?

The name is shrouded in mystery and has its roots seated deep in folklore. Prof C Lohann has written about Spookdraai (a ghostly spot on the road). Apparently, visitors to the Agulhas Guest House, just above Spookdraai, refused to stay in a certain room. They were frightened by a woman in old-fashioned dress who entered the room. No one really knows the origin of the appearances of this ghost. There are many stories⁶:

- A young woman who survived a shipwreck many years ago only to make it up to one of the limestone caves in the Agulhas Mountain where she died. She is said to have the voice of an angel and beautiful hands. Her soul has not come to rest and apparently visits the Agulhas Guesthouse from time to time.
- The house assistant of Lettie Myburgh, a L'Agulhas resident, told of a gruesome car accident. The head of one passenger was severed in the crash and it rolled over the

⁴ Helm, C. 2024. Fossil treasure chest: how to preserve the geo-heritage of South Africa's Cape coast. The Conversation. December 2024. https://theconversation.com/fossil-treasure-chest-how-to-preserve-the-geoheritage-of-south-africas-cape-coast-241290?utm_source=substack&utm_medium=email

⁵ <https://www.alltrails.com/trail/south-africa/western-cape/spookdraai--2>

⁶ Du Toit, S.J. Spookdraai at Agulhas and the Radar Base, Overberg Stories. <http://www.overberg.co.za/content/view/271/28/>

road. Some people maintain that the road is haunted. Lettie was a stalwart in the L'Agulhas community. She played a special role in planting endemic vegetation at the lighthouse grounds. Her enthusiasm and knowledge of many plant species growing in the area, was a great help.

- Another ghost story is one in which a member of the Van Breda family – an important founder-family of the area – thought his wife was getting too flirty with a Scots sea captain, so he shot and killed her. It is said that her bloody handprint kept reappearing on the wall of their house, no matter how often it was painted over. Eventually someone had the bright idea of removing that part of the wall entirely and turning it into a door. Problem solved.

The first structures on Spookdraai

The Outspan

Flocks of sheep were grazing in the Spookdraai area at certain times of the year. A water trough was built to provide water for the cattle. The water came from a fountain a short distance above the trough. Transport drivers and holidaymakers on their way to L'Agulhas would sometimes also stop here for a while and let their cattle drink at the trough. This was known as the Hangnes outspan⁷. The trough was damaged by building contractors in the area.

Figure 4 Historic water trough.

Photo: E De Kock

Figure 5 Plaque with information regarding the water trough.

Photo: E De Kock

A wind pump in the gorge

A local newspaper, the 2 Oseane Nuus, referred to the wind pump that once stood at the bottom of the gorge along Spookdraai⁸. The bottom of the gorge, Figure 6, show that it was a river mouth eons ago. The photo was taken in 1975⁹. From the top of the

⁷ Matthee, J. Agulhas Newsletter. November 2024, Edition 4.

⁸ Correspondent. 2 Oseane Nuus. 20 October 2021.

⁹ Le Roux, J. Geologiese ondersoek in die omgewing van KAAP L'AGULHAS. Report, 1975.

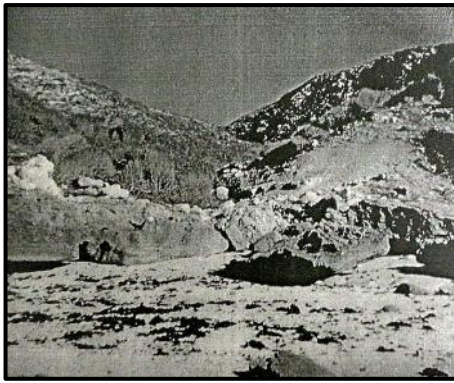

Figure 6 Spookdraai gorge as seen from Spookdraai.

Photo: J. Le Roux, 1975

Figure 7 Spookdraai gorge from the top looking down on Spookdraai.

Photo: J. Le Roux, 1975

gorge a small section of Spookdraai is visible shown in Figure 7. Jaco Matthee¹⁰ recalls that the borehole and wind pump were located behind a new house being built, presumably the Spookdraai B&B or surrounds. He went looking for the borehole when the plot was cleared before building and found it. However, the hole was dry or had fallen in because he did not hear any water when he dropped a stone in. The wind pump presumably supplied water for the water through shown in Figure 4.

The Man Alone House

Figure 8 The ground floor where Mr. Clegg dried his fish and was visible from the road.

Photo: A Johl.

The Man Alone was the first house built on the seaside of Spookdraai circa 1980 by Mr. Clegg and his wife¹¹. This uncompleted house was an eyesore for many years to visitors entering L'Agulhas. It was a double story with no walls and a roof with stairs on the outside. On the second floor was a small enclosed bathroom with the bath standing on a wooden floor and a bedroom in a small enclosure. Mr. Clegg was an ardent fisherman and owned a small *chuckie*. He used the ground floor for drying fish, a site familiar to

the many locals. Until today the Man Alone house is the only house on the seaside of Spookdraai.

Hermann Johl, a deceased member of the Agulhas Heritage Society, purchased the house in 1990 from Clegg's wife after Clegg passed away. Hermann totally rebuilt and

¹⁰ Matthee, J. Agulhas Newsletter. November 2024, Edition 4.

¹¹ Johl, A. Private Communication. L'Agulhas. 2025.

renovated the Man Alone house and sold it in 2020. During his ownership he witnessed gradual gentrification of the limestone mountain along Spookdraai.

The three guest houses

Figure 9 2003 Google image showing the three guesthouses, Man Alone house, the gorge and the water through.

Image: Courtesy Google Earth.

The three guest houses (built before 2003), the Man Alone House and the historic water trough were the only structures along Spookdraai in 2003 as shown in Figure 9. Of special interest is the Agulhas Country Lodge. It was built in 1997 and became one of the first buildings at the foot of the mountain on the right end of Spookdraai a mere 28 years ago. The lodge was built with local limestone and features a blend of rustic elegance and modern comfort. The lodge's construction also incorporates salvaged materials from other buildings. It was constructed using old Oregon pine windows and doors, which were bought at an auction in the Kalahari from a demolished asbestos mining town. The mine was built in 1888 and went out of commission in 1977¹². The owner must be complimented for the aesthetic design and blending into the landscape.

After completion of the three guest houses, the gentrification of the gorge and the slopes of the natural limestone mountain with its UNESCO recognised biodiversity started in all earnest with no regard for the environment and aesthetic architecture coupled with large portions of the limestone removed. The new planned development on the seaside of

¹² Agulhas Country Lodge. <https://www.agulhascountrylodge.com/your-hosts.php>

Spookdraai in addition threatens the natural heritage, the geo-heritage as well as our angling and recreational heritage.

Shipwrecks off Spookdraai

The treacherous Agulhas reef is known for the numerous shipwrecks from the early 1500s. It is difficult to pinpoint particular wrecks near Spookdraai apart from the *SV St. Mungo*. The *SV St. Mungo* was a British barque of 355 tons and was built in 1839. It carried sugar, rice, linseed, castor oil, jute, buffalo and cattle skins, as well as teak from Calcutta in India to Newcastle in England when it wrecked on September 20, 1844, at the point east of Cape Agulhas in calm weather but dense fog with a loss of ten of her crew¹³. This point or reef was thereafter named the St Mungo Point. St Mungo Point is the rocky reef (shown in the triangle below) at the end of Spookdraai and to the left of the *Soldatepoel* (Soldier's pool) and the historic water through.

Figure 10 A typical barque similar to the *St Mungo*.

Picture: Wikipedia.

Figure 11 The reef at St Mungo point shown in red.

Image: Courtesy Google Earth.

The role of Spookdraai in both World Wars

World War I

HMS Wolf (formerly the Hansa freighter *Wachtfels*) was an armed merchant raider of the Imperial German Navy in World War I. On the night of January 16/17, the ship laid its first minefield off Dassen Island and on January 18, off Cape Agulhas where after it departed to lay mines in Colombo and Bombay and later around Australia and New Zealand¹⁴. The *HMS Wolf* laid 91 mines off Cape Agulhas as shown in Figure 13¹⁵. One of the mines washed ashore in Spookdraai a few years later and exploded according to

¹³ SV St. Mungo, The wreck site. 1844. <https://wrecksite.eu/Wrecksite.aspx>

¹⁴ <https://navymuseum.co.nz/explore/by-themes/world-war-one/hilfskreuzer-wolf/>

¹⁵ <https://www.grandadswar.org/things/sms-wolf/>

folklore. The impact was so severe that the windows of the Lighthouse rattled. Workers from neighbouring farms came to help clear the road and make it passable again¹⁶.

Note: On May 19, 1940, the German raider Atlantis laid 92 mines on the Agulhas Bank about 40 km offshore. Two days later the Lightkeeper at L'Agulhas reported a heavy explosion at sea and another two days later a flotilla of four minesweeping trawlers arrived at Cape Agulhas. Heavy seas prevented them from sweeping the mines, but had the effect of breaking the mooring wires of the mines causing them to self-destruct¹⁷.

Figure 12 HMS Wolf, the armed merchant raider of the Imperial German Navy in World War I.

Image: Image courtesy of Australian War Memorial.

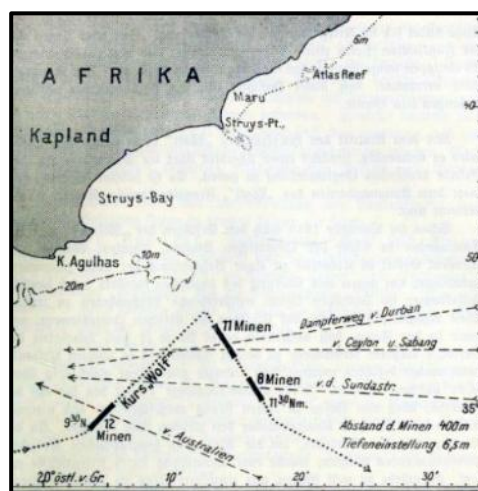

Figure 13 The course of the HMS Wolf and the minefields she laid.

Source: Image courtesy of Australian War Memorial.

World War II

Spookdraai played a vital logistical role in World War II as the only supply route for radar equipment and supplies for the soldiers manning the radar station. A radar station was built near the top of the mountain at the end of Spookdraai as it enters the historic village of L'Agulhas¹⁸.

The Radar installation:

In 1939 the South African Special Signals Unit (SSS) was formed under great secrecy. Several radar installations had already been installed around the South African coastline. In the Western Cape alone there were 15 radar stations, including at Noordbaanhoek (Saldanha), Yzerfontein, Somersveld (Darling), Melkbos, Blouberg, Robbeneiland, Seinheuwel (Cape Town), Fort Collins (Houtbaai), Slangkop (Kommetjie),

¹⁶ Van As, Piet. Agulhas Newsletter, December 2024, Edition 5.

¹⁷ <http://samilitaryhistory.org/21/p21aprne.html>

¹⁸ Walters, N.M. 2021. Kaap Agulhas: die laaste oggend van 'n koningin. Agulhas Heritage Journal, Journal 2, second edition, September 2021. L'Agulhas.

Rooikrans (Cape Point), Hangklip, Silversands (Kleinmond), Bettiesbaai and Cape Agulhas. The purpose of this unit was to observe all aircraft, ships and submarines in the strategic sea route around the Cape. The unit also played a major role in warning friendly ships in bad weather and at night, because the lighthouses (including the one at Cape Agulhas) had to be darkened along with mandatory radio silence.

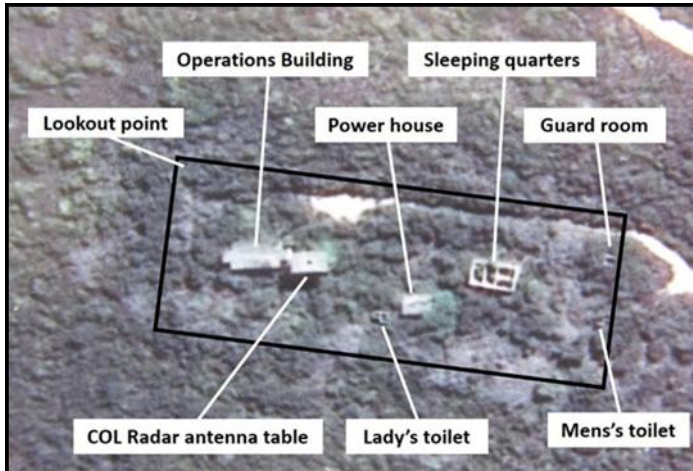

Figure 14 Layout of the buildings on the L'Agulhas Radar site.

Photo: L Wessels and P Heyns.

Figure 15 The radar-platform for the COL-Radar.

Photo: L Wessels.

The radar platform with the hole for the antenna is still visible on the Agulhas Mountain (Figure 15). The South African Special Signals Unit (SSS) stationed at L'Agulhas were mainly female and was housed in special barracks at the bottom of the mountain at the end of Spookdraai. The men's sleeping quarters were at the radar station as shown in Figure 14. After the war the female barracks were sold and converted into holiday apartments called Mount Pleasant.

Shark Processing:

During World War II, South Africa's shark fishery increased dramatically to meet the demand for shark liver oil, which was rich in vitamin A¹⁹. This demand was driven by the need to supplement the health of soldiers who were suffering from malnutrition. The war disrupted the regular supply of cod liver oil from the Northern Hemisphere that led to the increase demand for shark liver oil. Shark livers were processed along the coast including Spookdraai. There were always a lot of sharks in the sea around and in the alcove at Spookdraai. One day, one of the workers fell asleep with his arm in the fire and were burned to death.²⁰

¹⁹ Van Beuningen, D. 2015. From Vitamins to Fast Food: South Africa's Shark & Ray Fishery. Shark Spotters. 20 May 2015. <https://sharkspotters.org.za/from-vitamins-to-fast-food-south-africas-shark-ray-fishery/>

²⁰ Mathee, J. 2024. Agulhas Heritage Newsletter, December 2024, Edition 5.

Spookdraai Quo Vadis?

The name Spookdraai, referring to the stretch of road, do not appear on any maps as such. It is officially recorded as Marine Drive. Spookdraai in this article refers to a stretch of the Marine Drive starting from the fishing gravel road at the right of Figure 17 ending at Camps Road in L'Agulhas with Mount Pleasant on the right and St Mungo point on the left. It is also known as a scenic drive and includes the mountain, the sea view, the gorge, natural resources, structures and curves.

Erven are currently for sale at the bottom of the gorge on the ancient river mouth that must be potentially extremely rich in fossils and archaeological treasures. The paleontological and archaeological report prepared by EIA and HIA consultants are in many cases not worth the paper they are written on and yet eagerly accepted by Provincial Authorities and local municipalities due to lack of in-depth peer review by world renown scientists. This is especially true in extreme sensitive geo-heritage areas such as the Southernmost Tip of Africa and more specific Spookdraai.

Figure 16 The gaping hole in Spookdraai.
Photo: Courtesy Google Street View.

An example of the disregard for palaeontology and archaeology is the gaping hole, 5 meter deep, hacked out of the mountain three years ago with still no building activity. A huge amount of the limestone, potentially very rich in fossils and archaeological treasures, was unceremoniously dug out by front-end loaders to be dumped as landfill for other developments or as rubble. The question goes begging on how the local authority could allow this rape and plunder of the most sensitive biodiverse areas of the Southernmost Tip. The gaping hole is an eyesore and negatively impact on the ambiance of the scenic Spookdraai drive and is also a danger to neighbouring houses in the event of a flood.

The new proposed Spookdraai development involves the subdivision and rezoning of a 0.7ha site of farm 281 Papenkuilsfontein, on the seaside of Marine Avenue into six new single residential lots and open spaces. The company who owned the land and leading the project is Helemika Number 1 (Pty) Ltd who also was the developer of the Ocean View Heights neighbourhood in Struisbaai²¹. Helemika already submitted a concept basic assessment report (BAR) to the Western Cape department for the environment and the development²².

²¹ Matthee, A. 2025. Voornemende ontwikkelaars besit nog 460 ha, het al 'n geskiedenis op Struisbaai, Suidernuus, 14 February 2025. Bredasdorp

²² Lornay Consulting. Proposed Spookdraai Residential Development: Remainder Portion 281, Struisbaai. 31 January 2025.

Helemika requested Lornay Environmental Consultancy to carry out a number of specialist assessment reports and invited the public and interest groups for comment²³. Southern Tip residents have spoken out strongly against the proposed Spookdraai project and are concerned about the continued trend of development in a town that has already suffered from flooding and power shortages at times²⁴. It is not in the scope of this article to peer review each of the Lornay Environmental Consultancy assessments. The focus is rather to show that this and similar developments will be a turning point in the history of Spookdraai and L'Agulhas through having a permanent negative impact on the culture, ambiance and sense of place.

Figure 17 The proposed preferred Spookdraai seaside development overlaid on a google image recorded near high tide.

Source: Lornay consulting and Google Earth on 31.7.2020.

Figure 17 visually depicts this development conundrum. The preferred Spookdraai development proposed by Helemika Number I is overlaid and geo-referenced on a satellite image. The satellite image was carefully selected to correspond close to high tide. Care was taken to geo-reference the preferred erven layout as accurately as possible, taking into account that Google Earth images are somewhat distorted.

²³ Lornay Environmental Consulting. Draft Basic Assessment Report: RE 281 Struisbaai. Commenting Period 31/01/2025 - 03/03/2025. <https://lornay.co.za/documents/>.

²⁴ Suidernuus, 10 January 2025. Bredasdorp.

The spatial accuracy is in the order of two to three meters over most part of the image. Nevertheless, it is sufficient to make the following observations noting that holidaymakers, anglers and tourists frequented this area since the early 1900's:

- The small beach of about 100 meter is clearly visible to the left. It is marked as open space private. The Sea-shore act strictly forbid any private ownership of beaches. The public must have unencumbered access where possible. The small footpath leading to the beach, left of the private property shown, leads to the beach for visitors and anglers.
- The small footpath (middle of Figure 17) leading to the rocks for angling will be removed effectively giving no access to anglers, sightseers and hikers.
- The erven, especially erf 4 and erf 6, are virtually on or close to the high-water mark and will encumber any angling.
- The "Shark Bay" cove is located in the proposed development site. This is a unique location because the local circulation patterns in the bay cause shark teeth to be washed ashore at the site. Any development in this area would potentially not only limit access to the area, but could impact on the local circulation patterns if the region below the high-water mark is affected. This is also a very pronounced boulder beach, which in itself is a unique type of shore ecosystem compared to the immediate surrounding marine areas.²⁵
- All residential houses in L'Agulhas, apart from the two houses near the historic water trough being 20 meters from the high-water mark, were built more than 50 meters from the high-water mark. This development therefor will set an unaccepted precedent for building on the high-water mark. Generally, you cannot build directly on the high-water mark; most coastal regulations prohibit construction within a certain distance inland from the high-water mark due to environmental concerns and potential damage from tides and storms, requiring a setback area where building is not permitted. Please refer to the Integrated Coastal Management Act²⁶.
- The rich coastal vegetation, defining the Spookdraai, clearly visible in Figure 17 will be destroyed and certainly underneath must contain significant paleontological and archaeological treasures despite the normal reports that are conducted without detailed drilling, excavation and laboratory analysis.

²⁵ Maneveldt, G.W. 2025. Professor of Marine Biology and Biodiversity Studies, Faculty of Natural Sciences, Department of Biodiversity & Conservation Biology, University of Western Cape. Inputs regarding the proposed development at Spookdraai.

²⁶ Department of Environment Affairs. A user-friendly guide on the Integrated Coastal Management Act.

Figure 18 The growing cancer at Skulpiesbaai.

Photo: Courtesy Sunday Times.

The question Spookdraai Qua Vadis is succinctly answered by reporter Bobby Jordan from the Sunday Times: *“A tall lighthouse is useful, especially in wind swept Cape Agulhas. The same cannot be said of a new five-storey apartment block rising within sight from the famous Southern Tip of Africa, where residents are fuming over what will be their second-tallest building visible from out at sea”*. It is important to note that it is on the scenic Marine drive leading to Spookdraai a kilometre further and will contribute to the loss in character of the Southernmost Tip and sense of being.

Conclusion

A systems approach is required to really understand the complex eco-system in order to strategically make rational decisions regarding development in this highly important and sensitive heritage conservation zone. This approach should be used to look at Spookdraai as a whole, including *inter alia* the history, culture, natural environment, heritage, archaeology, palaeontology, eco-tourism, sense of place, recreation and scenic route. All of this form the organs of a body and each is vital for the system to live. Frivolous compliance reports do not in any way support the system but support developers who paid for them. Factual peer reviewed reports are a prerequisite but should play a small part in systems decision making.

The general perception from the Suidpunt Resident Association and others is that the local authority can do more to preserve the integrity of the Southernmost Tip and should be more sensitive to the needs of local residents and appreciate the sense of place of the southernmost region. It would therefore be important to them to adopt a systems approach in their new planned Heritage Strategy and Action Plan for the Cape Agulhas municipal area²⁷.

Quite frankly too many developers slip through the cracks of the often bureaucratic triad consisting of the CAM Municipality, Heritage Western Cape and the Western Cape Department of Environment and Development for a multiple of reasons I leave up to the reader to speculate. The community is also partly to blame. The town suffers from apathy and the will to mobilise to put sustained pressure on authorities and developers and opt for venting their anger in local newspapers and local Facebook pages. More than two thirds of homeowners do not live in Struisbaai and L'Agulhas and are therefore mostly unaware of what is happening. Community protest must therefore be made more visible on national media platforms such as the Sunday Times report in the previous section.

It must be recognised that the Southernmost tip of Africa is a National and not only a Provincial or regional heritage asset. The time therefore has come to escalate the

²⁷ Cape Agulhas Municipality. Draft report for consultation of the Heritage Strategy and Action Plan for the Cape Agulhas municipal area. <https://capeagulhas.gov.za/download/draft-heritage-strategy-and-action-plan/>

gentrification of sensitive coastal areas of the Southernmost Tip such as Spookdraai and Skulpiesbaai directly through the Provincial MEC of Environment to the National Minister who is empowered by the Coastal Management Act to take action. A request should be made to immediately stop all coastal developments close to the high-water mark at the Southernmost Tip, redefine the affected area and declare it as a national sensitive coastal zone prohibiting any new development in this zone.

The author trust that this article will contribute to more rational decision making by senior authorities regarding the gentrification of our threatened paradise. Any additional referenced information regarding Spookdraai will be welcomed.

ERFENIS *Agulhas* HERITAGE

JAARGANG 6 • UITGAWE 4 • NOVEMBER 2024

agulhas.heritage@gmail.com

AGULHAS ERFENISVERENIGING
HERITAGE ASSOCIATION

The National Heritage Resources Act aims to enable and encourage communities to nurture and conserve their legacy. The preamble to the Act states that heritage is unique and cannot be renewed. (NHRA 1995: 25)

Spookdraai

Ons is nog nie klaar oor Spookdraai geskryf nie. Ons nooi dus enige persoon wat 'n herinnering of storie oor Spookdraai het, om dit asseblief aan Agulhas Erfenis by agulhas.heritage@gmail.com te stuur. Dit sluit foto's ook in wat geskandeer sal word.

Spookdraai at Agulhas, as documented by SJ du Toit

Prof C Lohann has written about Spookdraai (a ghostly spot on the road). Apparently visitors to the Agulhas Guest House, just above Spookdraai, refused to stay in a certain room. They were frightened by a woman in old-fashioned dress who entered the room. No one really knows the origin of the appearances of this ghost. There are many opinions. The char of Lettie Myburgh, a L'Agulhas resident, told of a gruesome car accident. The head of one passenger was severed in the crash and it rolled over the road. Some people maintain that the road is haunted. Once, three skeletons were dug out of an open plot. Some people thought that they belonged to the Mount Pleasant soldiers. This could hardly be as none of the soldiers was buried there. (Baumann, Nicolas et.al: Overstrand Heritage Survey Report, June 2009, <http://www.overberg.co.za/content/view/271/28/>)

Uitspannings

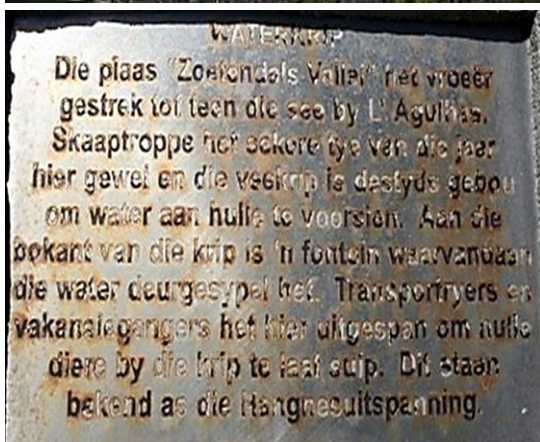
Die stuk grond voor Spookdraai, Struisbaai se kant, was blykbaar ook 'n uitspanning. Daar was altyd 'n windpomp agter *Man Alone* se huis, daar waar nou 'n nuwe huis gebou is. Daar is 'n boorgat net agter die huis en die vermoede is dat die boorgat water gegee het vir die krip daar onder teen die see. Die oom aan wie die stuk grond behoort het, het met beeste daar geboer. Hy kon sterk Andries Lourens gewees het. Die blou dam agter Mount Pleasant het 'n deur in waar hy sy kalwers saans toe gemaak het vir die rooikatte. (Jaco Matthee)

Kon dit die Uitspanningsplek gewees het?

Spookdraai se visvywer

Die Zoetendals Vallei waterkrip en visvywer

Heel links is die plak met die inligting oor die waterkrip, aangebring in beide Afrikaans en Engels. Die krip is per geleentheid deur bouaannemers van 'n huis in die onmiddellike omgewing beskadig.

Die visvywer in die foto regs bo is met 'n stap opgelet. Dit is dus 'n bewys van hierdie vorm van visvang in Spookdraai. Het die Zoetendals Vallei veewagters dalk hierdie vywers gepak? Hierdie strukture is dus belangrike erfenisplekke waarvan kennis geneem moet word.

Hotagterklip: saving graves and acknowledging lifetimes – Yvonne (Mosie) Hope

In 2020 on May 14, I was asked to do a presentation on Hotagterklip as part of the Southern Tip Day programme at the *Suiderlig Dienssentrum* in Struisbaai.

There must be something in my psyche which responded to the Hotagterklip cottages even before I had the opportunity to live in one of them, briefly. In 2002 after five years in Cape Town – my goods were packed, contained and waiting for emigration to New Zealand – I visited Struisbaai and L'Agulhas again and made enquiries about staying in one of the Fisherman's cottages for a few months. To my surprise and joy, I was able to do so – what a privilege! That is how I came to know all the cottages, the stable and the cemetery.

In 2007 I noticed a bulldozer working close to the graves clearing vegetation. I called Johan Roodt of Langezandt and the municipality. Eventually I got the story – to prevent damage to the overhead electrical wires by possible fire the brush had to be cleared. Fortunately, the driver saw how close they were to the graves and stopped clearing.

I felt that there must be people who know the history of those buried there. I wrote an article for the *Suidernuus* requesting information about the cemetery. I received many calls including calls from the descendants of some of the families who had lived at Hotagterklip before 1960 namely Thompson, Jantjies and Hamer. A friend and I met with some of these folk and collected information. It seemed overwhelming at the time.

On speaking to Johan Roodt about the development at Langezandt he told me that he had offered to build a wall around the cemetery but that it was on heritage land and SAHRA needed to approve the place, design, etcetera. I let the families know all this and things subsided for a time.

With the approach in 2010 of the Southern Tip Day I felt there may be a niche for the recognition of the cemetery and the histories of the folk from foreign lands and with marine connections who lived in and built some of Hotagterklip Village. For those who do not know **hotagterklip** means 'left around the stone' in ox wagon language.

I contacted Angela of Cape Agulhas Tourism, at the time, and Agulhas National Park. I was asked to set up a display of the family trees and photographs I had collected. I have been given a temporary space at the Hotagterklip Coffee shop complex. With help from Giel de Kock and Agulhas National Park staff I have created a CULTURAL HISTORY MUSEUM in the middle room of the craft section. Esna Swart helped with an aerial map of the existing houses. The idea at the time of this project a book was also envisaged. A Struisbaai North resident commented: "we can give the book to our children".

And so, in order to acknowledge the lifetimes of the people who lived there from the mid-1800's up to 1960 we are asking for stories, pictures and information about who is buried in the cemetery. We could recreate a picture of what their eco-friendly life was like, making nets for fishing, shoemaking, small craft making and candle making from waxberries. We – as a community – can do something about this unusual gift and make people proud to be South African.

Andrew Jantjies, 2010

Peter Thompson 1878-1948

"There were about two hundred graves in all" – A. Jantjies

Hotagterklip Cemetery update 2024 – Yvonne (Mosie) Hope

We are looking for stories and pictures of the days when Hotagterklip Village was inhabited by a vibrant fishing community. Those times between 1860 and 1960 were hard but remembered with warmth. Please write your story down and search out old photos, talk to your older relatives, and write down what they say before it is too late; might be already too late. Dates would be very helpful.

The object of collecting Hotagterklip's history is to, first, establish an archive about the life and times of the people and the era, to develop an exhibition and eventually a book.

The cemetery, I was told in 2010, has as many as 200 graves. Very few of the graves have been cement demarcated and only two have headstones. Even if you know who is buried there it will help us to fill in the history. The cemetery is on the left side of the road as you travel from Struisbaai North to Struisbaai, in front of the row of cottages. It was also on the righthand side of the current main road.

The documents and photos will be scanned by Agulhas Heritage, and you keep the originals. We have aerial maps, three family trees and some photographs and other collected information. For more information, please contact Agulhas Heritage at agulhas.heritage@gmail.com or Mosie Hope at seashellhouse8@gmail.com.

"Die goedjies wat ons hier agterlaat as ons aanskui na die hiernamaals toe, is dalk armsalig. Maar op elke plaas (dorp - AEV) is 'n nalatenskap van voorgeslagte se werk, visie en wel en wee." – Ria Bester

“Less in landfill” 2024 prize: an Agulhas NP tour – Mosie Hope

Joh-Mari van Heerden, won as a prize for her **E-waste Lighthouse** which she entered in the “Less in Landfill” competition ‘a remote places in the park’ journey. We went on this journey on October 12, 2024, with Alliston Appel (Snr SET officer). We were shown Voëlvlei on the road to Bergplaas. The surrounding area was a flower farm and permitted groups can still harvest fynbos there. We continued along the gravel road towards Elim and turned off to Soetansberg. There we were able to travel to a viewpoint on top of the mountain and see Brandfontein and Aasfontein on the coast. We enjoyed a walk and a picnic. Many discussions took place about tourism and how to make difficult terrain accessible to the interested public. During the wet months many of the farmsteads within the Agulhas National Park cannot be reached. We then travelled to Waterford beyond Elim and realised how waterlogged terrain can be high up on ridges. Clay and sandstone layers prevent drainage. The fynbos in all areas was spectacular. We travelled back towards Elim and up Geelkop where we had a panoramic view towards Elim village and the surrounding farmland. I had never seen the Inkbloem (Ink plant, *Harveya pumila*) before.

A wonderful journey, understanding through conversation, and good company made for a most enjoyable day out. The round trip must be about 100kms. Thank you, Alliston, and I am thankful for the conservation ethic of having wild and pristine **places to be held intact** for future generations. The recovered areas which have been cleared of alien growth are spectacular as well. Give fynbos a chance and it shows how remarkable nature is at recovering its habitat.

’n Besoek aan die Overberg en die Strandveld in die besonder – Johan Lourens

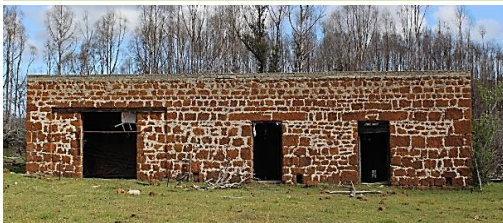
’n Besoek aan die Overberg in die algemeen en die Strandveld in besonder, is ’n reis na die bekende, tog ook die onbekende. Nooit weet ek waar ek my gaan bevind of wie ek gaan ontmoet nie. Plekke en mense. Dit dring tot my deur daar is nie iets soos toeval nie; daar is net te veel toevale om dit toeval te maak. Soos die dag toe ek foto’s van my voorsate se grafstene in die Napier begraaftplaas geneem het. Ek wou net aan die gang kom toe ’n jong bruinman met so kannetjie op my afpyl en my vra om hulle by sy pa se graf af te neem. Ons stap na die gedeelte wat vir die bruinmense gereserveer is. Hulle poseer en ek kliek so twee keer en wonder hoe op aarde ek die foto’s by hom gaan kry. Hy het glo nie epos nie. Nou wonder ek verder of hy ’n posadres het. Nou weet ek ook nie of daar ’n poskantoor op Napier is nie. En as daar is, is dit nog funksioneel, want daar in die Onderland waar ek vandaan kom, sluit kantore een na die ander. Selfs die posbusse word verwyder en het ek twee jaar laas pos gekry. Met epos en ander *fancy* digitale goed wat my die skrik op die lyf jaag, pla dit nie so baie nie. Ek is net bekommerd oor die spoedkaartjies wat ek nie meer kry nie; die lisensie-afdeling het net my posadres.

Maar om terug te keer na die begraaftplaas. Ek vra toe hoe gaan ek die foto’s by hom kry. Hy antwoord, “Oom kan dit maar vir oom Kobus Visser bo in die dorp gee.” Nou, ek is vreemd in Napier se omgewing. Nie eers ’n inkommer nie. Eerder ’n verbyvliëger. Die enigste persoon wat ek in Napier ken en weet waar die persoon woon, is my vrou se neef. In 2019 so vlugtig ’n teedrink-draai daar op pad na Kaapstad gemaak. Soos die “toeval” dit wil hê, is my vrou se neef toe die einste oom Kobus Visser.

Ek vertel Kobus en sy vrou, Ronel, van hierdie ongewone ontmoeting in die begraaftplaas. Die jong man het Kobus, toe hulle huis aan de boue was, gereeld kom uithelp om die tuin gevestig te kry. ’n Dag of so later het ek die foto’s na Kobus se epos gestuur en nog baie later het die jong man by Kobus langs gegaan. Ek weet nie in watter formaat die foto’s aan die jongman gegee is nie, maar dit is nie die punt van die verhaal nie.

Was nou die dag weer by Kobus en Ronel en praat ons weer van hierdie “toeval”. Ronel noem dit toe *seredipity*. Maar toeval glo ek was dit beslis nie.

Ek dink ek wil net sê, die Overberg en sy Strandveld in vol verrassings en ontdekkings en lekker-gesels-mense. O ja, voor ek vergeet, Piet van As en ek gaan soek verlede week een van die voorsate se blyplek in die bos. Na vele verkeerd ry, bome wat oor tweespoorpaai lê, ompaai, ensovoorts, vind ons toe **“Geelerug aan de Vogel Valey”**. ’n Laning lei na die murasie. Foto’s geneem. Selfs van die *long-drop* huisie. Ek sal nie noem wat dit in Afrikaans is nie. Die vind van die werf op Geelrug maak my drie weke, 1,550 km uitstap van Krugersdorp, die moeite werd.

Verlate en vergete werwe

Johan Lourens het saam met Piet van As Geelrug (p3) besoek en foto's geneem van die strukture wat van koffieklipe gebou is. Dit herinner dat daar nog werwe is met strukture wat met die rooi klip gebou is, verlate en vergete geboue. Sulke werwe laat mens altyd wonder oor die lewens daar geleef, wat is hul storie. Ons besoek 'n paar van hierdie werwe.

Bleskloof

Bleskloof is vandag Waterford. Soet en Suurfontein aan die noordekant van Soetany'sberg was 'n bekende uitspanning en veeop op die ou roete tussen Uilenkraal via Soetendalsvlei na die see, en is gereeld gebruik om oorlewendes en voorrade van skepswrakke te kom haal.

Rooiwal

Soutpanne

SoetenSuurfontein (Kandeelfontein)

'n Swart en Lourens nasaat ontmoet mekaar na 280 jaar (sal jaar moet verander dalk)

Johan Lourens, nasaat van Matthys Lourens, en Hans Swart, nasaat van Hans Jacob Swart, ontmoet mekaar vir die eerste keer tydens die Oktober 2024 Erfenis basaar in L'Agulhas.

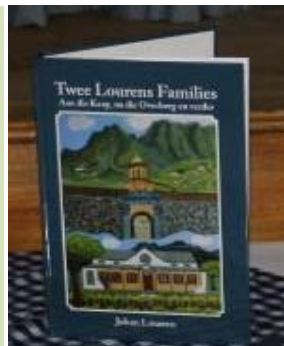
Matthys Rostock Lourens vestig hom op Zoetendals Vallei en verkry weidingsregte in 1755 op die leenplaas "Buffeljagsrivier aan de Ratelrivier" waar hy toestemming het om met vee te boer.

Johannes Jochemus Swart kry in 1795 weireg op "Buffeljagsrivier gelegen aan de Ratelrivier". In 1831 kry Hans Jacob Swart officieel die eerste eiendomsreg op Ratelrivier, 2 343 morg (1875 hektaar) groot. Albei families het dus 'n direkte verband met die historiese plaas, Ratelrivier.

Twee Lourens Families

Johan Lourens se omvattende boek oor die Rostock en Wedderstedt Lourense is nog steeds beskikbaar teen R300 per kopie. Dit kan direk by Johan by johanlourens2309@gmail.com bestel word. Die volledige titel is "Twee Lourens families: aan die Kaap, na die Overberg en verder". Dit is deur Johan self in 'n A4 hardeband formaat uitgegee, 427 bladsye. Hierdie boek is nie net die mees volledige geslagsregister van die Lourense in Suid-Afrika nie, maar is ook die verhaal van twee Lourens families uit Duitsland wat hulle aan die begin van die agtiende eeu aan die Kaap gevestig het en in die negentiende eeu oor die lengte en breedte van Suid-Afrika versprei het. Johan is tans besig om Matthys Rostock Lourens in diepte na te vors en het die Strandveld nou in Oktober besoek om Matthys se spore na te loop.

Hernuwing van lidmaatskap

Hiermee 'n versoek aan lede wat nog hul 24/25 lidmaatskap moet hernu. Ledegeld is R120 per jaar en die sekretariaat kan vir afslag vir bejaardes gekontak word, asook vir die koste vir korporatiewe lidmaatskap. Die Vereniging het intussen van bank verander. Die nuwe bankbesonderhede vir inbetalings is die volgende: Bank: **Standard bank**, Rekeningnaam: **Agulhas Erfenis**, Rekeningnommer **10231155946**, Tak: **Tyger Manor: 050410**. Gebruik u naam as verwysing.

Agulhas Erfenis Besprekingsforum

Die volgende besprekingspunt is *The history of Earth's geological evolution* aangebied deur Prof Jeremy Mann. Dit vind op 12 November 2024 om 16:00 by die Agulhas Heemhuis in Jim van Drutensingel, L'Agulhas plaas. Verversings is na die tyd beskikbaar.

Agulhas Erfenis aanbiedinge

November 2024

Agulhas Besprekingsforum: 12 November, Agulhas Heemhuis, Jim van Drutensingel, L'Agulhas, 16:00

Erfenis Basaar: 23 November, L'Agulhas Kerkzaal, Cooperstraat, 09:00 – 13:00

Strandveld voëls uitstalling, 25 – 27 November, Agulhas Heemhuis, 10:00 – 13:00

Birding Big Open day: 30 November, Southbosch Agulhas NP, Elim road, 09:00 – 15:00

Seashell House and Museum: 8 Golf St, L'Agulhas, entry free, daily 15:30 – 18:00, Tuesdays 15:30 – 17:00

The National Heritage Resources Act aims to enable and encourage communities to nurture and conserve their legacy. The preamble to the Act states that heritage is unique and cannot be renewed. (NHRA 1995: 25)

Baie geseënde en gesonde 2025 vir almal. A happy and healthy 2025 to all.

Nuwejaarsboodskap vanaf Danie Schutte, Voorsitter

" Ons Kaap Agulhas-gebied is nie net ryk aan erfenisgoed en -geskiedenis nie. Net so belangrik is die besondere gemeenskap wat aan die Suidpunt verbind en, wat die stories oor ons gebied vertel.

Die uiteenlopende en interessante bydraes wat maand na maand in hierdie Nuusbrief verskyn, is bewys daarvan dat ons so 'n meelewende en produktiewe gemeenskap het.

Baie dankie aan almal vir hul interessante en opbouende bydraes.

Mag dit as aansporing dien vir nog vele meer insigte oor ons wonderlike gebied en geskiedenis."

Vakansie by Nuwerus - Johnny Siljeur

Ons was gewoonlik so tien huisgesinne van Bredasdorp wat vanaf Nuwejaar tot die agtste Januarie, of tot wanneer die kos op is, by Nuwerus gekamp het. Dit is die gedeelte waar die Treiler gestrand het.

Varswater het ons gekry uit 'n stroompie wat vanaf die land na die see toe gevloei het, as dit laagwater is, of 'n entjie verder weswaarts, was 'n varswaterput. Daar was so sewe grasdak-pondokkies waar Elimmers gebly het om harders te vang.

Dit was so tussen 1950 en 1960 en daardie tyd was daar nie 'n grondpad soos nou nie, dit was pure seesand en bossies. Met twee of meer gesinne se pakkerasie op, moes jy vasklou as die lorrie al swaaiende deur die los sand heen en weer swaai tot by die uitkamplek. Die lorries het houtreëlings gehad.

Wanneer die skole sluit in Desember, word al die koekblikke geverf, elke keer 'n ander kleur. Die kombuisstoele word ook geverf. Dit was die gewone ronde koekblikke en die vierkantige grys blikke met die ronde deksel bo-op wat vol koekies gebak is: gemmer- en soetkoekies. Bottels gemmerbier met rosyntjies is gemaak, en EXA koeldrank is aangemaak en in bottels gegooi. Ons het baie vars groente soos pampoen, kool, wortels, groenboontjies, beet, saamgeneem, wat ons op Diepkloof by Oom Charlie Summers gekoop het.

Ons het 'n groot en 'n klein tent gehad. Die slaapgoed is bedags in die klein tent gebêre, asook die vleis"safe" en die ander kos. My broer, Moses, moes altyd in die kostent slaap om die donkies weg te hou van die groente. Hulle het egter bo-oor hom hul koppe by die opening ingestee en aan die groente gevreet. Dit was die Elimmers wat kom harders trek, se donkies. Die groot tent was ons slaap- en kuierplek. Ons het uie en die uilowwe rondom die tente gestrooi om goggas uit te hou.

Ons het potbrood gemaak, beesvleis gebrui of gekook. Die hout was bietou- of tolbos wat ons in die veld gemaak het. Ons dag het begin met brekfis wat bestaan het uit mieliepap of maltabellapap, koffie, brood en konfyt. Ons het baie geswem, gekyk hoe harders getrek word, die grootmense hengel of ons het gaan suurvrytjies soek. Saans het ons allerhande speletjies soos vroteier, janribbokskiet (groep in middel en twee aan weerskante gooi hulle uit met 'n tennisbal), toutrek, "Agter wie wil jy staan, son of maan", atletiekspeletjies, wegkruipertjie, ensovoorts. Ons was maklik tot 40 kinders bymekaar.

Elke Nuwejaarsdag het die "Queen Elizabeth" verby gekom, en het ons deur 'n verkyker na haar gekyk. Dit was lekker vir ons kinders om vanaf Nuwerus na L'Agulhas te loop om inkopies te doen. Lekker ou kinderdae.

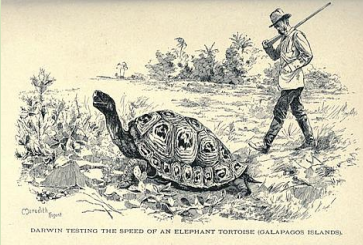
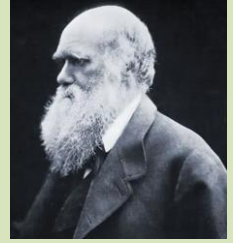
Die Erfenis-vereniging het sy eie erfenisplekregister al sedert 2019 saamgestel. Die Visvywers en skulphope (Laat Steentydperk), die Suidpunt (1488), die Kaap Agulhas Vuurtoring (1849) en *Southermost* (1929) is vanselfsprekend in hierdie register opgeneem. L'Agulhas dorp is op sigself gelys aangesien dit onder andere die enigste dorp in Suid-Afrika is wat rondom 'n Vuurtoring en nie 'n kerk nie, ontstaan het. Dit is ook op die mees suidelikste historiese plaas Papenkuilsfontein ontwikkel. Hierdie geskiedenis is beskikbaar vir diegene wat graag meer daaroor wil lees. Aansluitend hierby is die Agulhas Berg met sy deur die wetbeskermdede kalksteen fynbos, as baie belangrike waterdraer en Wêreldoorlog Twee (WO2) erfenisplekke aan die oostelike hang en voet (radarstasie, Mount Pleasant, waterpunte), asook historiese bakens naamlik die MacClear (tussen 1834 en 1870) en die Bailie (1962). Wesselstraat in L'Agulhas was 'n landingstrook tydens die WO2, duidelik te sien op die L'Agulhas 1938 lugfoto, en die Mount Pleasant perdestalle in Shannonstraat. Dit is maar enkele voorbeelde. Daar is nog die Historiese Suidpunt (1836), die Van Breda watertrog en die Hangnes uitspanning, pre 1900, 'n straataansig in Van Bredastraat van een van die eerste oorblywende huise wat daar in die vroeë 1930s gebou is, voorbeelde van rondawelhuise wat al in die 1930s gebou is, huise soos Shell House (), L'Agulhas se eerste water reservoir (1927) en vele meer. Hierdie is maar nog net L'Agulhas. Die foto-register is beskikbaar vir diegene wat belangstel.

Charles Darwin se troetelskilpad, James, gevind - Dr NM Walters

Ek het besluit om hierdie relatiewe onbekende verhaal oor Charles Darwin en die skilpaaie van die Galapagos eilande te vertel na aanleiding van die vele navrae en "facebook" artikels oor bewaring van skilpaaie by die Suidpunt. Galapagos is 'n groep vulkaniese eilande langs die kus van Ecuador. Dit is 'n verhaal wat ons begrip van die natuurlike wêreld vir altyd verander het. Galapagos beteken reuse skilpaaie.

Charles Darwin, natuurkenner, vaar vyf jaar saam met Kaptein Robert FitzRoy op die HMS *Beagle* om geologiese studies te onderneem en natuurlike versamelings saam te stel. In 1835 het hulle Galapagos besoek waar Charles Darwin plaaslike plante en diere opgeteken het. Hy was gefassineerd deur die spesies wat verwant gelyk het aan dié wat op die vasteland gevind is, maar wat ook baie fisiese variasies gehad het wat uniek aan verskillende eilande was. Darwin het mettertyd begin wonder of spesies, soos die skilpaaie, uit Suid-Amerika die Galapagos bereik het en toe verander het soos hulle by nuwe omgewings aangepas het. Hierdie idee – dat spesies oor tyd kan verander – het uiteindelik gelei tot Darwin se teorie van evolusie deur natuurlike seleksie.

Sommige skilpaaie, het doppe wat soos 'n saal voor opstaan. Hierdie aanpassing maak dit makliker vir hulle om hul koppe hoog op te tel om boomkaktusse te eet en om geskille oor beperkte voedselbronne op te los, wat hulle doen deur hul koppe so hoog as moontlik te lig tydens sosiale interaksies soos op die Pinta Eiland. Skilpaaie met koepelvormige doppe leef op eilande waar daar 'n oorvloed plantegroei naby die grond is, wat dit minder nodig maak vir die diere om hul koppe op te lig om te voed soos by die Suidpunt. Dus as jy weer 'n skilpad sien, sê dankie vir die skilpad dat hy een van die grootste wetenskaplikes, Charles Darwin, die evolusieteorie help formuleer het.

Daar was twee klein Galapagos-skilpaaie aan boord die HMS *Beagle*, soos deur Darwin self opgeteken is. Een was "Covington se klein skilpad" wat deur sy assistent, Syms Covington, vanaf Floreana gebring is en die ander, "Myne vanaf James", wat blyk Darwin se skilpad was wat hy tydens sy verblyf op Santiago (of James-eiland, soos dit destyds bekend gestaan het) versamel het.

Maar wat het van James geword? Een van die langstaande teorieë was dat dit na Harriet herdoop is en in Australië beland het. Daar is dit in 2006 in die Australiese Dieretuin in Queensland dood. Dit is intussen vals bewys. In 2009 was Colin McCarthy, voormalige versamelingsbestuurder vir reptiele, amfibië en vis by die Londense Natuur-Geskiedenis Museum, besig om weer na skilpaaie wat teruggebring is en wat in die ou registers verskyn het, maar vandag nie meer in hul katalogus verskyn nie, te soek. Hy krap in die kelder tussen monsters wat nie etikette het nie rond en ontdek so wrintiewaar die letters "James" en registrasienommer 37.8.13.1 geëts op die plastron (onderkant) van een van die skilpaaie. Met hierdie inligting ontdek hy in die argiewe die volgende inskrywing: "13 August 1837, two tortoises presented by Charles Darwin Esq, one corresponding to Darwin's pet from Santiago (James) and the other to Covington's pet from Floreana (Charles)".

(Bron: <https://www.theguardian.com/science/animal-magic/2014/feb/12/celebrity-pet-discovery-darwin-tortoise>)

Die artikel oor Darwin en die Galapagos skilpad gaan as 'n volledige artikel in die April Joernaal opgeneem word.

Albert Lintvelt, skrywer, se wonderwêreld

As inspirasie om julle te oorreed en oortuig om ook jul herinneringstukke neer te skryf, haal ons aan uit 'n kortverhaal van Albert Lintvelt met die toepaslike titel "Wortels". Die konnotasie is natuurlik die Strandveld en die Suidpunt. Hoewel nie almal hier aan die Suidpunt miskien gebore is nie, hou so baie van ons lede al sedert kleintyd vakansie hier.

"Hy was van die Boesmanland af, sy uit die Strandveld – dis nou my "vleispa" en "visma". "Oktobers weer was dit Ma se beurt vir háár streek en familieplaas, die Strandveld en Bruinklip. Nie verniet nie het suster Mathilda laat weet die bluebells staan glo plaat-plaat persblou daar teen die sandhoogtes uit. 'Agtoggie, my Ouman, my kiewe trek skoon tuit vir Oususter se mosselrikkadelle ... en wie weet, dalk 'n vet laat-galjoen op die koop toe,' loop en mor en por sy tot hy ingee."

"So anders as die Boesmanland hier waar melkhout en fluitjiesriet, piesang en koejawel, fynbos en varing welig floreer. Al asof die Skepper nog vir oulaas 'n oase aan die Suidpunt van Afrika wou maak voor jy oplaas by Kaap Agulhas uitkom, daar waar die sedoos tot die Port Jacksons soos patatranke teen die aarde vasdruk."

"Om sawends, poegaai, soos 'n alikreukel op te krul in die sewejaartjebulsak."

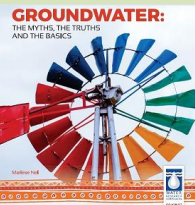
"En rêrige oesters kan eet."

(BRON: *Uit die kontreie vandaan*, saamgestel deur Abraham H. De Vries. Kaapstad: Human & Rousseau, 2000)

Water

Die afgelope vakansie het weereens die kwessie dat die Suidpunt eintlik 'n waterarm gebied is, uitgelig. Mens moet jou nie blind staar teen die damme water wat die afgelope twee jaar op die vlakte tydens en na die afgelope reënseisoen versamel het en vir lank sigbaar was nie; selfs tydens die wintermaande die Suidpunt gereeld afgesny het. Ons waterbronne is die boorgate wat in die waterdraer gesink is en 'n baie interessante natuurlike verskynsel is.

In 2017 verskyn Marlese Nel se waterverslag as *Groundwater: the myths, the truths and the basics*. Daarin is baie interessante inligting oor grondwater en waterdraers opgeneem. Die boek is op die internet beskikbaar en kan afgelaai word. Daar is ook 'n kopie in die Agulhas Heemhuis beskikbaar vir diegene wat dit daar graag sal wil kom lees.

Destyds is die inligting in 'n reeks artikels in die Agulhas Nasionale Park se eBulletin geplaas; soos byvoorbeeld die onderstaande artikel.

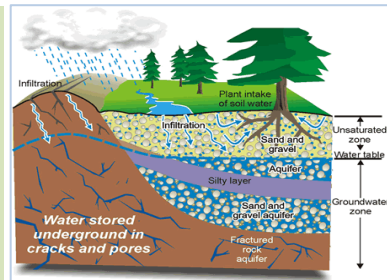
Our Water. Our culture. Our heritage – Marlese Nel

For millennia the relationship between man and water has been much more than a link to survival. As with many other cultures around the world, water is far more than a mere source of life for the people of South Africa. Our rivers, waterfalls and our springs are our places of sanctuary, of healing and even of celebration. These precious water sources feed our bellies and our souls, and is the driving force behind a large part of our economy. Water plays a central role in many religions and beliefs around the world as in South Africa. Seen as a source of life it widely represents (re)birth and therefore water features widely in baptisms. African traditionalists believe in the presence of numerous powers of the oceans, and also recognised the existence of non-human water spirits or semi-demon (such as mermaids). Furthermore, the killing or injuring of “messengers” of water such as crabs, frogs or water birds is a great offence and could result in drought or the water source drying up. Many people still rely on signs from nature to tell them when rain is coming or not. From the behaviour of locusts to the blue-headed lizard, snakes, birds (specifically the nightjar) to the position of the moon, these signs are the heritage of rain forecasting. The San, Khoe, Zulu and Tswana people all had (and to a lesser extent still do) rituals to “call” or summon the rain. Other water features, such as waterfalls, rivers and springs are often considered as mythical, spiritual or even magical places by some cultural groups. Some of these beliefs have however been lost in our modern lives. If it were not for our dependency on water, the South African landscape would definitely not have looked like it is today. The social development and settlement patterns throughout our country's history were guided by the presence of water; whether a river or a spring. With climate change in mind maybe we should consider this strong, spiritual connection to water once again. Because, regardless of culture, race or age, without clean water none of us will survive. (SOURCE: Agulhas Park eBulletin, vol 8, nr 10, September 2018)

Groundwater is not an infinite resource – Marlese Nel

Water from aquifers can be over-abstracted. To be able to abstract water “forever” an aquifer must remain in balance, in other words, only as much water as is being recharged, can be abstracted. Otherwise the water levels will fall. Each aquifer has only a specific quantity of water it can deliver, which is being determined scientifically before a well field is pumped. The volume that is being pumped and the duration that this tempo can be kept up are then fixed to prevent the well field being over-abstracted. It seems that deeper well fields might last longer, but this needs to be verified.

Agulhas Erfenis Besprekingsforum

Die eerste besprekingspunt vir 2025 is **Tesisskrywe by SA universiteite: erfenis, landskap, uitdagings, impakte, oppe en affe** aangebied deur Prof Braam Rust. Dit vind op 6 Februarie 2025 om 16:00 by die Agulhas Heemhuis in Jim van Drutensingel, L'Agulhas plaas. Verversings is na die tyd beskikbaar.

Agulhas Erfenis aanbiedinge Januarie 2025

Water en waterdraer uitstalling: 26 – 30 Januarie, Agulhas Heemhuis, 10:00 – 13:00

Seashell House and Museum: 8 Golf St, L'Agulhas, entry free, daily 15:30 – 18:00, Tuesdays 15:30 – 17:00

The National Heritage Resources Act aims to enable and encourage communities to nurture and conserve their legacy. The preamble to the Act states that heritage is unique and cannot be renewed. (NHRA 1995: 25)

Die "Spookdraai-ontwikkeling"

Die voorgename "Spookdraai" ontwikkeling waaroor ons al sedert Oktober 2024 tot Januarie 2025 spesifieke kort artikels in die Nuusbrief geplaas het om lede van die geskiedenis van Spookdraai bewus te maak, het nou 'n werklikheid geword. Die kennisgewing vir Openbare Deelname om kommentaar te lewer op die basiese Omgewingsimpakstudie of om as Geaffekteerde en Geïntereseerde Party/Individu te registreer is in die Suidernuus van 31 Januarie 2025 gepubliseer. Kyk op die ontwikkelaar se webblad (www.lornay.co.za) vir al die verslae wat hulle alreeds in plek het.

"A copy of the Pre-Application Basic Assessment Report is available for public review and download on our website, or upon request. Interested and Affected Parties (I&APs) are invited to register and/or provide comments on the application during the public participation period from 31 January 2025 to 03 March 2025."

Registreer asseblief, neem standpunt in en lewer kommentaar.

Spookdraai: a portal into paradise – Dr Nico Walters

Spookdraai is a portal into paradise. It is the entrance into a unique sea-side village enclave in the Overberg, Cape Agulhas, as well as to the southernmost tip of Africa. A town's entrance is part of its identity, its landscape and helps to create the town's identity.

Visitors' first impression when they enter Spookdraai is the fishermen on the left catching fish on such iconic rocks as the *brood* (bread) as well as cyclists and people enjoying a beautiful walk with unspoiled coastal scenery. This immediately define a peaceful rural holiday village.

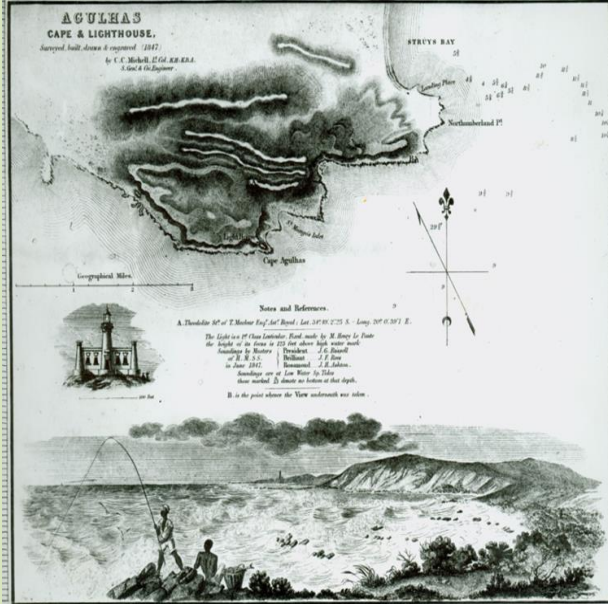
When they notice the unbridled gentrification of the natural limestone mountain and its UNESCO recognised biodiversity to the right they certainly must start to wonder: are we on our way to yet another bustling expensive up-market resort? Any development left of Spookdraai will totally and utterly destroy the ambiance of the town and make a mockery of its rich history, heritage and culture.

(Above is the introduction of an article by Dr Walters which will be published in the April Agulhas Heritage Journal)

"Spookdraai" in 1847

In 1847 het Kol CC Michel hierdie skets van die kaap en die Vuurtoring gegraveer nadat hy die plek waar die Toring gebou sou word, geïdentifiseer het. Daar is in daardie jaar met die bouery begin, einde 1848 voltooi en is die Kaap Agulhas Vuurtoring op 1 Maart 1849 ingewy. Op hierdie skets kan die kalkrant van die Agulhas Berg van vandag en die hoek wat ons vandag Spookdraai noem, duidelik gesien word. Kol Michel het selfs vissermanne langs die kus ingeteken. Nou wie wil nog stry dat Spookdraai sy eie sin en gees van plek het? En dat ons moet toelaat dat dit deur ongebrydelde ontwikkeling vernietig en versteur word? Al is daar alreeds 'n klomp huise aan die noordekant gebou.

Heritage Strategy and Action Plan for Cape Agulhas municipal area: draft report for consultation

The Cedar Tower Services (Pty) Ltd, trading as CTS Heritage, was appointed by the Cape Agulhas Municipality (CAM) to compile a Heritage strategy. The CAM Council gave permission during January 2025 that the Draft report could be circulated for public participation and commentary. The public has time until 24 February to comment. Here follows the Executive summary:

“The overall objective of a Heritage Strategy for the Cape Agulhas Municipality is to guide the identification, assessment, conservation, management and enhancement of the heritage resources, structures and landscapes of the Cape Agulhas Municipality (CAM) for all the people and ensure that the values associated with such resources are appropriately represented.

This heritage strategy provides guidance on the legislative framework in terms of the NHRA as to what constitutes a heritage resource, and roles and responsibilities of the local authority in the identification, protection and management of local heritage resources.

This report also provides a framework for identification of a range of heritage resources within the study area and across the various scales through the identification of heritage themes that are present throughout CAM.

Additionally, this report provides a framework for the formal protection, management, and enhancement of local heritage resources through the implementation of the proposed Action Plan.

Priorities for CAM in terms of heritage management are identified including:

- The completion of heritage inventories for historic towns
- The development of a GIS-based inventory for management and engagement purposes
- The up-skilling of municipal staff with regard to heritage management
- Suggestions for information-sharing

In following the action plan outlined in this report, CAM will be able to demonstrate a coherent approach to managing heritage resources at a local level in order to pursue the aims outlined in the National Heritage Resources Act (Act 25 of 1999).”

Please follow this link

<https://capeagulhas.gov.za/documents/policies-strategies-and-plans/plans-and-strategies/draft/draft-strategies/> to access the document and send comments to Sunel Nel at suneln@capeagulhas.gov.za.

Groundwater abstraction in the Cape Agulhas area – Marlese Nel

The primary water sources of the Cape Agulhas Municipality (CAM) are groundwater from various boreholes in the area, as well as the Uitvlucht spring and the Sanddrift Dam in Bredasdorp. The municipality recognises the increasing pressure on water supplies which is exacerbated by global warming and climate change; add to that the influx of people. Currently (2017), all towns falling under CAM have adequate water sources. Three main groundwater abstraction areas (wellfields) are operational in the Cape Agulhas area: the Agulhas wellfield, the Struisbaai wellfield and the Suiderstrand wellfield, which is situated in the Agulhas National Park. The boreholes were sunk in the 1970s when Suiderstrand village was developed. The two production boreholes have been monitored since 2002. These boreholes tap the quartzitic sandstone aquifer of the Table Mountain Group aquifer. Even though production volumes have increased steadily over the years, the water levels have remained fairly stable between 25 and 35 mbgl (meters below ground level) in the different boreholes. At a glance, it seems that the augmentation of water supply from groundwater resources in the area is stable and reliable. Monitoring should however continue and the protection of these resources from contamination that could render the water unsuitable for domestic use, as well as over-abstraction, be ensured.

Monitoring of water levels and pumping volumes started in 1996 at the Agulhas wellfield, which consists of two production boreholes. Even though the abstraction has increased steadily over the past 20 years, that is c2017, the water levels have remained fairly stable fluctuating between 17 and 21 mbgl (meters below ground level).

The Struisbaai wellfield, which consists of six production boreholes, has been monitored from the start in 1993. These boreholes have been drilled into the quartzitic sandstone of the Table Mountain Group aquifer, and water levels have also remained stable and varied between 20 and 40 mbgl in the different boreholes. Other wellfields in the larger Cape Agulhas Municipality area include the Napier wellfield (five boreholes), Bredasdorp wellfield (six boreholes), L’Agulhas wellfield (two boreholes) and the Arniston/Waenhuiskrans production borehole. At a glance, it seems that the augmentation of water supply from groundwater resources in the area is stable and reliable, and it should be ensured that monitoring continues as well as the protection of these resources from contamination that could render the water unsuitable for domestic use. (SOURCE: Agulhas eBulletin, June & July 2018)

L'Agulhas en water

In 1840 het Landmeter-generaal Charles C Michell die terrein waarop die Kaap Agulhas Vuurtoring gebou moes word, uitgewys, en genoem van naby geleë kalksteen as bouklip en 'n varswaterfontein.

'n Put is na 1848 deur die Vuurtoringwagters ter voorsiening van vars water gebou. Dit is met kalkklip uitgebou en was ongeveer 2,5m diep. Tussen 1926 en 1933 is 'n handpomp geïnstalleer asook 'n waterkrip bygevoeg; blykbaar deur Mnr Auret snr.

Daardie tyd het die omgewing rondom die put ook gedien as uitspanplek en kampterrein vir die boere en die eerste huisbewoners kon hulle drinkwater vir mens en dier hier kom skep.

Met die restourasie in 1994 kon die presiese diepte nie vasgestel word nie, aangesien daar baie klippe en sand onder in was en die water verdere skoonmaak verhinder het. Die put is deur Mnre Bertie Swart, Manie Conradie en Mev Sura Van Aswegen (Pieterse) herstel.

In 1927 is die eerste water reservoir bokant vandag se Quarrystraat gebou en 'n put is langs vandag se opsigershuis van die karavaanpark gegrawe. Vanaf 1929 tot 1932 is ses huise gebou. Die eerste watervoorsiening was die reeds gemelde fontein en die eerste inwoners moes vanaf 1929 hul drinkwater by die put kom skep. Vanaf 1929 tot 1933 is 'n windpomp gebruik om water teen die heuwel uit na 'n reservoir, wat vandag nog sigbaar is, te pomp. Die windpomp het gestaan waar die Kampeerkantoor vandag is. Namate die huise vermeerder het, is verdere boorgate gesink en deur enjinaangedrewe pompe na groter reservoirs hoër op teen die berg gepomp. (Word vervolg)

The first windmills – Marlese Nel

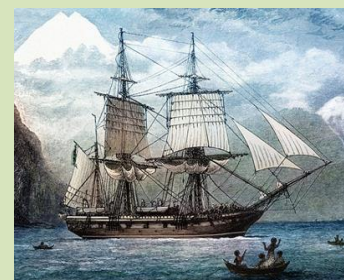
The arrival of the windmill brought huge changes to the water business. The first mills were rickety and crude. All parts were made of wood and nothing short of a gushing Cape southeaster wind was required to get them going. The first recordings of windmills in the country were around Graaff-Reinet and the 1869 census a 'windmill for irrigation at Adendorp', near Graaff-Reinet was recorded and the following year 'two windmills for irrigation' on the nearby farm of Buffelshoek were reported. In 1874 the first imported wooden windmill was set up on the farm of PJ du Toit of Hopetown. In 1880 the first imported drilling machine arrived in South Africa. The windmill only became practical once an American company started making them with steel heads in 1888. The first windmills were imported into South Africa in 1893 and their marketing slogan made quite an impact: "Wherever you go, you see them: wherever you see them, they go." Between 1910 and 1984 the Department of Water and Sanitation sank a total of 125 000 boreholes in South Africa. This adds up to a total distance of 7,6 million metres! (SOURCE: Agulhas eBulletin, June & July 2018)

Charles Darwin kry sy inspirasie vir sy evolusieleer in Kaapstad – Dr Nico Walters

Darwin het die Kaap tussen 31 Mei en 18 Julie 1836 besoek. Na 'n vyfjaarlange vaart om die aarde was die HMS *Beagle* op pad terug na Engeland. In die vorige uitgawe het ek vertel van die *Beagle* se besoek aan die Galapagos Eilande langs Ecuador. Die HMS *Beagle* het by Mauritius aangedoen en vandaar suid van Madagaskar gevaar, langs die kuslyn van Natal en in 'n hewige storm by Kaap Agulhas beland. Die HMS *Beagle*, 'n 10-geweer brik-sloep van die Royal Navy, het op 31 Mei, onder bevel van Kaptein Robert FitzRoy, in Simonsbaai anker gegooi en weer op 18 Junie 1836 na Suid-Amerika en Engeland vertrek. Hoewel hy uitgeput en heimwee gehad het ná die lang vaart, het Darwin die 19 dae wat hy in die Kaap deurgebring het goed benut.

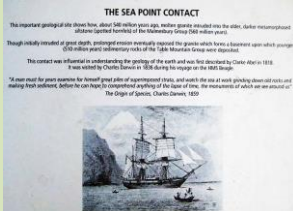
Darwin het die omgewing van Simonstad te voet verken en het 'n perdekar gehuur om via Vishoek en Muizenberg na Kaapstad op die sanderige pad te reis. Hier het hy drie bekende wetenskaplikes oor die volgende twee weke ontmoet. Hy het die eerste keer die koninklike sterrekundige, Sir Thomas Maclear, ontmoet wat die kaptein van die HMS *Beagle*, Robert FitzRoy, gehelp het om sy chronometers vir navigasie te kalibreer. Die impak van Thomas Maclear en die Maclear baken by L'Agulhas is volledig beskryf in die Agulhas Erfenis Joernaal volume 4. (Vervolg op p4)

Charles Darwin kry sy inspirasie vir sy evolusieëer in Kaapstad – Dr Nico Walters vervolg

Darwin het Dr. Andrew Smith, die destydse voorste dierkundige in die Kaapkolonie en die eerste kurator van die nuutgestigte Suid-Afrikaanse Museum, ontmoet. Smith het vir Darwin die eksemplare van lewende en uitgestorwe diere in die museum se versameling gewys en hom op geologiese uitstappies aan die voorheuwels van Tafelberg en langs die see geneem.

Hulle het veral 'n belangrike geologiese terrein besoek, nou bekend as die Seepunt-kontak, wat met 'n gedenkplaat herdenk word om Darwin se besoek te vier. Sommige lesers sal weet dat hierdie gedenkplaat op 'n uitkykpunt op die Seepunt promenade is. Hierdie belangrike geologiese terrein wys hoe gesmelte graniet sowat 540 miljoen jaar gelede in die ouer en donker gemetamorfoseerde sliksien van die Malmesbury-groep (560 miljoen jaar) binnegedring het. Dit het aanvanklik op groot dieptes binnegedring maar deur langdurige erosie uiteindelik die graniet blootgelê. Dit het die basis gevorm waarop jonger sedimentêre gesteentes van die Tafelberggroep neergelê is. Hierdie Seepunt-kontak was belangrik om die geologie van die aarde te verstaan en is die eerste keer in 1818 deur Clarke Abel beskryf.

Gedenkplaat op die promenade

Smith het ook gereël dat Darwin 'n vierdaagse trek te perd na die Paarl, Franschhoek, Houwhoek en oor die Kaapse Vlakte terug na Kaapstad doen waartydens hy waarnemings oor plante en diere gemaak het. Darwin was verstom om te vind dat soogdiere in die Kaap geneig is om groter te wees as dié wat hy in Suid-Amerika teëgekom het, al is die flora in die Kaap baie minder weelderig.

Die belangrikste wetenskaplike wat Darwin in die Kaap ontmoet het, was die sterrekundige en natuurfilosoof Dr. (later Sir) John Herschel. Hulle het saam by Herschel se huis, *Feldhausen*, in Claremont geëet en het bespreek wat Herschel die "raaisel van raaisels" genoem het, dit wil sê die volgorde van die fossielrekord en die oorsprong van plant- en dierediversiteit. Herschel het nie die antwoord gehad nie en Darwin se idees was nog in die vormingsfase. Herschel het egter Darwin wel goeie raad oor die wetenskaplike metode en oor die belangrikheid daarvan om versigtig, maar met vrymoedigheid, 'n "groot idee" na te streef, gegee.

Darwin het gereeld met Andrew Smith en John Herschel gekommunikeer nadat hy na Engeland teruggekeer het en hulle besoek toe hulle terug is in die Verenigde Koninkryk. Darwin het Herschel se raad gevolg en eers die resultate van sy ontdekkings tydens die reis van die HMS *Beagle* opgeskryf en daarna vir die res van sy lewe sy tyd gewy om sy revolusionêre teorie van evolusie deur natuurlike seleksie te ontwikkel en te toets.

Darwin het sy ontmoeting met Herschel, en hul bespreking oor die "raaisel van raaisels" op die eerste bladsy van sy geskiedkundige boek: *On the Origin of Species* genoem. Alhoewel ons nie kan beweer dat Darwin sy teorie, wat as een van die grootste ontdekkings in die geskiedenis van die wetenskap beskou word, in Suid-Afrika ontwikkel het nie, weet ons wel dat sy ontmoeting met Herschel in Claremont hom op sy lewensbaan geplaas en sy monumentale ontdekking moontlik gemaak het. Charles Darwin is in 1881 oorlede en is in Westminster Abdy langs John Herschel en naby Sir Isaac Newton begrawe. Onlangs is Stephen Hawking tussen hom en Newton te ruste gelê.

Graniet stroke (geel) in sliksien (donker)

(Bron: <https://www.falsebayecho.co.za/news/when-charles-darwin-visited-the-cape-of-good-hope-406d2487-ed9d-4ac1-bdaf-5556e803aaf7>)

'n Voorwerp vertel ook 'n storie

Onlangs het Piet van As ons die storie van hul familiedooprok gestuur en dit het ook in die Suidernuus van 24 Januarie 2025 verskyn. Tydens die 2023 Jaarvergadering het Eloïse Krige vir ons haar kroepklampie-storie vertel en dat haar man presies dieselfde klampie as sy gehad het. Daar is daarvoor in die Mei 2023 Nuusbrief geskryf. Nico Walters se pa se houtwerkgereedskap word in die Heemhuis uitgestal. Ons wil dus ons lede vra vir nog stories oor voorwerpe wat vir hulle kosbare herinneringe het en wat hulle as 'n belangrike deel van hul erfenis beskou.

Agulhas Erfenis Besprekingsforum

Die eerste besprekingspunt vir 2025 is **Tesisskrywe by SA universiteite: erfenis, landskap, uitdagings, impakte, oppe en affe**, aangebied deur Prof Braam Rust. Dit vind op 20 Februarie om 16:00 by die Agulhas Heemhuis in Jim van Drutensingel, L'Agulhas plaas. Verversings is na die tyd beskikbaar.

Agulhas Erfenis aanbiedinge

Februarie 2024

Erfenis Basaar: 1 Februarie, L'Agulhas Kerksaal, Cooperstraat, 09:00 – 13:00

Waterdraers & Vleiland uitstalling: 3 – 7 Februarie, Agulhas Heemhuis, 10:00 – 13:00

Agulhas Besprekingsforum: 20 Februarie, Agulhas Heemhuis, Jim van Drutensingel, L'Agulhas, 16:00

Wetlands Open day: 22 Februarie, Soutbosch Agulhas NP, Elim road, 09:00 – 15:00

Seashell House and Museum: 8 Golf St, L'Agulhas, entry free, daily 15:30 – 18:00, Tuesdays 15:30 – 17:00

